

על הצדיקים ועל החסידים

אהבת השי"ת
מידות טובות
פרשת השבוע
אלומות אור
מרבתינו צדיקי עולם
פרשת תרומה | תשפ"ו

שאלני תלמיד אחד, כיצד אפשר לשמוח?

מרן הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצוק"ל

שאלני תלמיד אחד, כיצד יכול הוא להרבות בשמחה בחודש אדר, הלא אם עושים חשבונות על העבר, רואים כי חטאתי עויתי פשעתי, וכיצד אפשר לשמוח עם חטאים כאלו?

והוספתי לו כי אכן הוא צודק, ובוודאי צריך להצטער, שהחרטה היא מעיקרי התשובה, ויש הרבה דרגות בחרטה, עד למדרגת היגון המובאת בשערי תשובה, שהיא מדרגה שבאה מטוהר הנשמה העליונה, והיגון זו הכפרה הכי גדולה, שעל ידה נעשה האדם רצוי ומקובל לפני הקב"ה, ואם כן כיצד באמת אפשר לשמוח?

אבל האמת היא שאי אפשר להיות שרוי כל הזמן ביגון ובלא שמחה, שזה נגד הטבע, ואינו מציאותי, ורק מחלת הנפש היא להצטער כל הזמן בלא הפסקה. כמו שהיה אחד שהתאונן שכבר כמה שנים כואב לו והוא מצטער על שנכשל בחטא ואינו מסיח דעת מזה, ואמרתי לו שזוהי 'כפייתיות' של יגון ואינה מצוה. והיו גם מעשים אצל החזו"א שאמר לא להצטער יותר מדי, אלא אחר זמן יש להסיח את הדעת מהצער. ומה שכתוב (תהלים נא) "וחטאתי נגדי תמיד" היינו לזכור תמיד את החטא, אבל יחד עם זה צריך לעסוק בתורה ובמצוות מתוך שמחה, כי די בתשובה שכבר עשה והצטער, אמנם ודאי צריך את החרטה והיגון, אך תיכף לאחר מכן יחזור לחיים מסודרים וישמח במה שזוכה לעסוק בתורה ובמצוות.

(דרכי החינוך תרומה תשפ"ה)

ובאתי לביתו שבנה עם עשרות חדרים מפוארים, וביקש ממני לסדר לו כארבעים מזוזות, אלא אמר שאין לו כסף למזוזות..

פוסק הדור מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א
על כמה גדול כח היצר

צריך משה רבינו לפייסם. ראיתי לבעלי המוסר שאמרו דקושיא מעיקרא ליתא, שכן היצר הרע כוחו גדול מאוד להסית את האדם בטענות שונות לפטור עצמו מחובתו, אפילו אם יש לו מלא ביתו כסף וזהב, שפעמים יטען שיש הרבה יהודים יותר עשירים ממנו שיכולים לתת, או שפוסט עצמו במשהו מועט. וכיו"ב בכל מיני טענות והעיקר לפטור עצמו מחובתו.

ובזכרוני שראיתי כע"ז בשעה שהייתי ביוהנסבורג, ובאתי לביתו של עשיר מופלג שבנה לעצמו דירה מפוארת של כמה עשרות חדרים מפוארים ונאים, והראה לי את הבית ואמר שחסר לו מזוזות וביקש ממני לסדר לו כארבעים מזוזות, אלא שטען שאין לו כסף למזוזות, וביקש שאביא לו את המזוזות הפשוטות והזולות ביותר...

וראיתי אז בחוש כמה גדול כח היצר, שבעוד שבכל מה שנוגע לגשמיות ולחיי עצמו לא צמצם ובנה דירה נאה ביותר, אבל כאשר הגיע לענייני מזוזה שהוא מענייני רוחניות, שם פיתהו היצר שאין לו ממון כלל.

(מתוך ביאורים והנהגות)

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה
"דבר אל בני ישראל - בלשון פיוס.. בשביל שזיהו בו חסרון כים פייסם. (בעל המורים בשם המדרש)

מבואר בדברי חז"ל, שמשה רבינו היה צריך לפייס את עם ישראל ולעוררם לקיים המצווה, כדי שלא יצטערו בחסרון כים שיש בתרומת המשכן.

והדברים צריכים ביאור, שהרי עם ישראל היו באותו זמן עשירים גדולים, כמו כן אף אמונתם הייתה חזקה מאוד שהרי ראו הרבה ניסים ונפלאות בכל משך זמן יציאת מצרים, מדוע היה

הכנתי צ'ק של כמה מיליוני דולרים ורוצה אני לתתו במתנה למרן על מנת שיקדיש לי שעה אחת בלבד מידי חודש, כדי שאוכל ללמוד עימו בחברותא!

מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל - ללא כל משמעות לעושר

מאת כף איש אשר ידבקנו לבו (כ"ה)

שהדבר יזיק להם כלל וייתן את אותותיו בחייהם ובאורחותיהם. באחת ההזדמנויות הצגתי את תמיהתי בפני רעיית רבינו שהשיבה: "הכל בזכות מידת השמחה! בביתנו שרתה תמיד שמחה עצומה על שזכינו לכך, שאבי המשפחה יושב ולומד בהתמדה גדולה ועל ידי זאת החזקנו את הבית!" ברבות הימים כאשר רבינו היה לעיני העדה ולרבן של כל בני הגולה, דאגה הרבנית וחששה שעול הציבור יטרידו מלימודו. באחת ההזדמנויות, כשאחד מגדולי הדור פקד את ביתם, ביקשה ממנו הרבנית שיתפלל על בעלה כדי שיוכל להתמיד בלימודו ללא כל טרדות!

כאשר בקשת רעיתו הגיעה לאוזניו, אמר מרן בהתפעלות: "אמנם כל אשה מבקשת שבעלה יהיה גדול בתורה וכל אם שואפת לגדל בנים תלמידי חכמים, אבל יתכן שבשאיפה זו מעורבת גם מחשבה זרה, כיון שאם בעלה ובניה יהיו גדולים בתורה, הם יזכו גם לפרנסה טובה, כבוד וגדולה. אך לעומת זאת כל בקשתה של רעייתי הינה שאוכל להמשיך ללמוד ללא כל טרדות!"

האם יש לרבי יוסף שלום בת שהגיעה לפרקה

מעניין לציין, כי קשר השידוכים בין שני מאורי הדורות, הלא הם מרן בעל ה'קהילות יעקב' ומרן הגרי"ש אלישיב, נוצר בעקבות מסירותה והקרבתה של הרבנית בעבור תורת בעלה. המעשה אירע בתקופת שידוכיו של מרן רבי חיים קניבסקי, כאשר חמיו לעתיד הלא הוא מרן הגרי"ש אלישיב, נכנס אל מרן החזון איש כדי לשוחח עימו בלימוד ולהיוועץ בו במספר נידונים הלכתיים.

לאחר שמרן נפרד ממנו לשלום ויצא מן הבית, פנה החזון איש לבני ביתו ואמר, שצריך לברר האם יש לרבי יוסף שלום בת שהגיעה לפרקה. "ישוב הדעת בלימוד התורה כפי שראיתי על פניו מוכיח, שרעייתו מוסרת את כל כולה לתורתו, ואם כן ניתן להניח שגם בתו ינקה את אוירת התורה השוררת בביתה, ועל כן כדאי לשדכה עם אחייני, בנו של מרן הסטייפלר!"

ואכן דברי החזון איש התקיימו במלואם, וכך קם ונהיה השידוך בין שני מאורי הדורות ורבי חיים קניבסקי היה לחתנו של מרן. נכד רבינו, הרב ליפא ישראלזון, מספר: בעת רצון סיפר לי אבי, רבי יוסף ישראלזון, שבתקופה בה הוצע לו השידוך עם בת מרן

בשנות קדם שררה בית רבינו עניות מרובה במידה שאין לתארה ואין לשערה. כאשר אחת מכלותיו התארכה בבית לראשונה בשבת, הכינו לכבודה מאכל מיוחד, שבדרך כלל לא נהגו להכינו. היה זה מאכל זול, המצוי כיום בשפע בשווקים, אך באותם הימים, בביתו הדל של מרן הגרי"ש אלישיב, נחשב מאכל פשוט זה כמעדן מלכים יקר המציאות.

בבית היו ילדים רבים, וכאשר הוגשו המנות, בני הבית שמו ליבם לכך שכל המנות חולקו ולא נותרה כל מנה בעבור הכלה הצעירה. בעוד המסובים יושבים נבוכים ומעיפים מבטים חטופים בצלחתה הריקה של הכלה, קלטה הרבנית לאה אויערבך ע"ה, שהיתה אז נערה צעירה, את המבוכה שנוצרה ובין רגע החליקה את מנתה לצלחתה של הכלה, שבאותה העת לא הבינה את התרחש ורק בחלוף עשרות שנים התעתדה לדעת כי מאכל זה הוכן לכבודה.

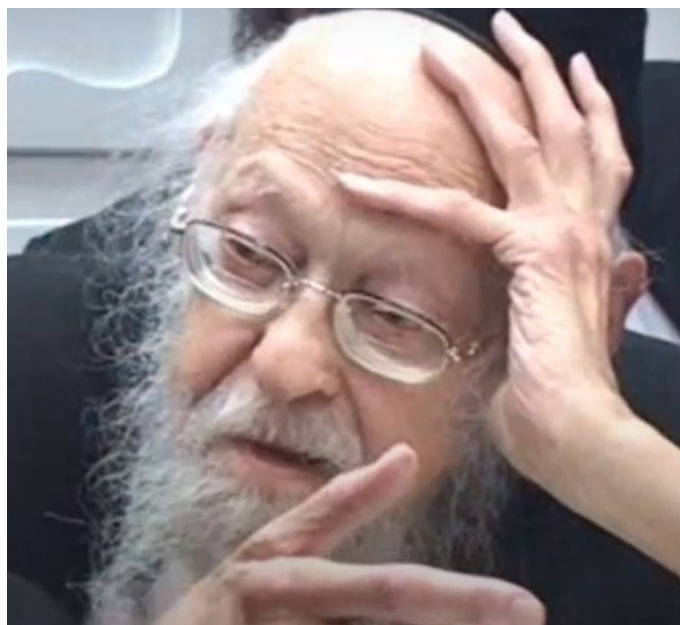
מרן ישב בראש השולחן, וכאשר הבחין במעשה האצילי של בתו הצעירה, עפעף לעברה בעינו, מסמן לה ברמיזה כי גאה הוא בהנהגתה הנבונה. היה זה עפעוף קצר כהרף עין, אולם הערכתו הרבה של אביו, שבוטאה ברמז קל, היתה שווה בעבור הנערה יותר מכל אוצרות תבל.

בן רבינו, רבי בנימין אלישיב, העיד כי בימי נעוריו הגיעה לאוזניו שיחה שהתקיימה בין אביו ואמו, שבה דנו השניים בדלות הרבה ששררה בביתם.

במשך שנים רבות היה תלוי שעון עתיק ונאה בחדר השינה, אולם באותה העת, כאשר המחסור הרב והדחק העצום איימו להכריע את הבית, פנתה הרבנית אל בעלה הגדול והציעה למכור את השעון כדי שיוכלו להתקיים במעט הפרוטות שיקבלו בעבורו, בעוד רבינו נענה לדבריה ומסכים עימה.

הצגתי את תמיהתי בפני רעיית רבינו

בעניין זה הוסיף לספר רבי יצחק דרזי: טבע האדם שכאשר הוא שרוי בדלות ומחסור, הדבר פוגע בישוב הדעת ובמנוחת הנפש שלו ושל בני משפחתו. עקב כך מאז ומתמיד תמהתי בליבי, כיצד עלה בידי מרן ובני ביתו להחזיק מעמד במשך שנים כה רבות, כשהם מתקיימים בתנאי עניות נוראה, מבלי

הגרי"ש אלישיב, עמדו על הפרק עוד שני שידוכים מכובדים ורמי מעלה. המעשה אירע בסוף שנת תשי"ד, לאחר שמרן החזון איש, עימו נהגו להתיעץ עד עתה על כל צעד ושעל, כבר הסתלק לבית עולמו. מכיון שכך, פנה אבי לרבו, רבי דוד פוברסקי, שהכיר את משפחתו עוד מהעיר ברנוביץ שבליטא, ונועץ עימו בדבר שלושת השידוכים הנכבדים העומדים על הפרק.

לאחר ששמע את שלושת השמות המדוברים, ציין רבי דוד כי בזמנו שוחח עם מרן החזון איש שחיווה את דעתו ואמר, כי אם מבקשים למצוא דוגמא לבית של תורה אליו ראוי להיכנס, הרי שזו ביתו של רבי יוסף שלום אלישיב. למותר לציין כי כאשר הדברים המפורשים והנחרצים הגיעו לאוזניו של אבי, כי נהיר ובהיר לו לאיזה שידוך עליו לגשת ועם מי עליו להקים את ביתו.

כיצד הצליחו לשדל את מרן

במשך כל שנות חייו היה מרן הוגה בתלמודו, כשהוא מסתגר בצנעה בד' אמות של הלכה ועוסק בתורה שלא על מנת לקבל פרס. מעולם לא תר אחר משרות כאלו ואחרות, ואף כאשר התבקש לא אחת לקבל על שכמו כהונות רמות ונכבדות, ששכר רב עומד בצידן, סירב להיענות לדבר.

לימים העידה רעיית רבינו כיצד עלה בידי הנוגעים בדבר לשדל את מרן ליטול על שכמו את כהונת הדיינות בניגוד לרצונו הראשוני. כאשר ההצעה הובאה לפתחו, סירב מרן בכל תוקף לקבל את המינוי ולא נעתר לכך אף לאחר שראשי הכולל בו למד הפצירו בו ליטול על שכמו את המשרה. בניסיון להפוך את הדברים לעובדה מוגמרת, עשו הנוגעים בדבר מעשה ופרסמו בעיתונות התקופה, כי מרן כבר נבחר לכהן כדיין בבית הדין - כל זאת עוד בטרם נאות לקבל על עצמו את המינוי. אולם גם מהלך זה לא שינה את דעתו כמלוא נימה.

רק לבסוף, כאשר חמיו, הצדיק רבי אריה לוי, הצטרף למפצירים ועתר בו לקבל על עצמו את המשרה, נענה רבינו לדבר וניאות לשמש כדיין.

עם מינויו של רבינו לכהן כדיין, סברו חברי "תפארת בחורים" כי אין זה מן הראוי להניח לו לדור עוד בדירה הדלה בה התגורר עד עתה.

בני החבורה פנו לרבים וביקשו לסדר בעבורו דירה נאה ומרווחת, אולם מרן השיב להם דברים כהווייתם ודחה את הצעתם באומרו: "אמנם בשנים הקודמות, כאשר ילדי הקטנים היו ישנים במשמרות מחמת חוסר מקום והדירה היתה צרה מלהכיל את יושביה, היה בכך צורך. אבל כיום, כאשר צאצאי כבר עוזבים את הבית, אינני רואה בכך כל נחיצות!"

כהמשך לעניין זה מן הראוי לציין, כי רבינו הרחיק עצמו מכל נגיעה אישית וקבלת טובת הנאה מתוקף תפקידו הרם בבית הדין. לאור כהונתו הבכירה כדיין בבית הדין הגדול,

היה מרן זכאי להטבות שונות על חשבון הקופה הציבורית, אך חרף זאת הוא מיאן לקבל כל הטבות ותגמולים נוספים מעבר למשכורת הקבועה. עם התבגרותו והחלשות גופו עלתה ההצעה לממן בעבורו מונית, שתוביל אותו מידי יום עד לפתח בית הדין, אך רבינו דחה את הרעיון והמשיך לצעוד ברגליו לבית הדין יום אחר יום, כמנהגו מימים ימימה.

פנה הרב ירוחם פישל פפר לאבי

נכד רבינו, הרב ליפא ישראלזון, מספר: לפני כעשרים וחמש שנה פנה הרב ירוחם פישל פפר לאבי, רבי יוסף ישראלזון, וסיפר כי אחיינו, גביר אדיר בן למשפחת רייכמן, מבקש ללמוד עם מרן הגרי"ש אחת לחודש באופן קבוע ולפיכך מבקש הוא לנסוע יחד עם אבי אל רבינו ולדבר על ליבו שייעתר ללמוד עימו בחברותא. אבי השיב על אתר, כי לדעתו קלושים הסיכויים שרבינו ייענה, ועל כן סבור הוא כי הנסיעה כולה מיותרת. אולם בימי חול המועד, שבהם הוא מגיע בלאו הכי בירושלים, מוכן הוא לפנות לרבינו יחד עם הנגיד ולהעלות בפניו את הבקשה. ואכן באחד מימי חול המועד, כאשר נסענו לירושלים, נכנסו אבי והנגיד אל הקודש פנימה ופרשו בפני רבו את הבקשה. רייכמן פנה למרן וציין כי ערך חשבון ובירר מהו הסכום הנדרש שדי לחתן את כל נכדיו המרובים של רבינו.

"הכנתי צ'ק של כמה מיליוני דולרים על כל הסכום הנדרש!" הכריז הנגיד. "ורוצה אני לתתו במתנה למרן על מנת שיקדיש לי שעה אחת בלבד מידי חודש, כדי שאוכל לברר את ספקותיי וללמוד עימו בחברותא!"

מרן שמע את ההצעה ובלא שהייה השיב בבת שחוק מהולה בתמיהה: "האם נראה לך שבשביל כמה מיליונים שווה לשנות זמן מועט מסדרי הלימוד?"

(מתוך הספר עמודו של עולם)

בארצות הברית ישנה קהילה גדולה של חלבים. יש שם מיליונרים גדולים. כיום הוקמו שם ישיבות וכוללים, אבל לפני כן כל עשיר גדול היה פותח 'כולל' בבית, בונה בית מדרש ומחזיק שם אברכים.

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א על הסייעתא דשמיא למי שדבק בהקב"ה

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה (כה)

של החבר האברך ילדה בן במזל טוב. האברך השתוקק מאוד לערוך 'שבע ברכות' לחברותא שלו. אבל שני מכשולים עמדו בדרכו: ראשית, אשתו ילדה, והוא היה טרוד סביב העניין מבוקר עד לילה. שנית, מצבו הכלכלי היה קשה, היו לו הוצאות רבות על התינוק, ולא היה לו מניין לממן את העלות של ה'שבע ברכות'. אבל הוא החליט לא להיכנע לקשיים, ובעזרת ה' יצליח.

הוא הודיע לחברו על ה'שבע ברכות' שייערך בביתו, קנה מצרכים והזמין כמה בני המשפחה וחברים. ביום של ה'שבע ברכות' הוא נסע לבית החולים להביא את אשתו עם התינוק. במשך כל היום היה עסוק עם התינוק, ועדיין לא התפנה לארגן את ה'שבע ברכות' בסלון ביתו. הוא היה מותש לגמרי. בעוד מספר שעות אמורים המוזמנים להגיע, ואין זכר ל'שבע ברכות'. מה יהיה?

לפתע נשמעו דפיקות בדלת. הוא ניגש לפתוח את הדלת, חמותו בפתח. היא הייתה אמורה להגיע בעוד יומיים לסייע לאשתו, אך החליטה להקדים ולבוא היום...

כאשר נכנסה לביתו וראתה משקאות ושקיות מלאות. שאלה אותו: "מה זה?" והוא סיפר לה שהוא אמור לערוך לחברותא שלו 'שבע ברכות'. "מתי?" היא שאלה את חתנה, והוא השיב במבוכה ובחוסר אונים: "היום..." "למה לא אמרת לי? אם הייתי יודעת, הייתי באה לפני כן, לעזור לך". אבל עדיין לא מאוחר... תיכף ומיד היא נכנסה לעניינים, ארגנה, סידרה, הכינה, ערכה... תוך שעה היה הכול ערוך ומוכן. לבסוף יצאה מהבית לקנות במאפיה לחמניות טריות.

רק להגיד שלום ומזל טוב להולדת התינוק

בעודו מתכוון להגעת האורחים, צלצל מכשיר הטלפון. דודה שלו, אחות אמו, המתגוררת בחו"ל מודיעה לו שהיא באה לבקר בישראל, וכעת היא בדרך אליו, לביקור קצר, רק להגיד שלום ומזל טוב להולדת התינוק...

מה יעשה? אם יאמר לה שאין זה זמן מתאים - היא עלולה להיפגע... אמר לה: "ברוכה הבאה", והתפלל לה' שהכול יעבור בשלום...

הדודה הגיעה. הלכה לראות את היולדת ואת התינוק,

מי שדבק בה' ומסתופף בצילו - אין לו מה לדאוג. הוא מתהלך בתום וביושר ועוסק בתורה ובעבודת ה' בלי שום חשבונות, וזוכה לראות בעיניו כיצד הקב"ה מלווה אותו בכל דרכיו. לא חסר לו שום דבר, ה' דואג לכל צרכיו.

עולם התורה מתקיים בניסים גלויים, מעל הטבע; מתחתנים, מקימים בתים של תורה, לומדים בכולל, מגדלים משפחות גדולות. איך? אל תשאל שאלות! הרבה דרכים למקום...

מי שהולך עם הקב"ה ועושה את רצונו, הקב"ה מחזיר לו בכפל כפליים. אני מכיר בחורים שהתחתנו בלי כלום, הם לא חלמו על דירה, וכיום ברוך ה' יש להם דירה משלהם ששווה מיליונים. איך? כבר אמרנו: אל תשאל שאלות.

היה אצלי אברך שבחתונתו קיבל מהוריו ומהורי כלתו סכום של מאה אלף ש"ח. מה עושים עם סכום כזה? לקחו הלוואות ומשכנתא גדולה והצליחו לקנות דירה באחד הפרויקטים. כיום הדירה שלהם שווה מעל מיליון ש"ח. ואם לא די בכך, יום אחד הוא בא אלי וסיפר שסבתו נפטרה, והוא קיבל מהירושה רבע מיליון ש"ח. זה לא מהסבא - זה משמים!

ערכנו התרמה של הוראות קבע לישיבה

ערכנו התרמה של הוראות קבע לישיבה. ניגש אלי אדם והתנצל: "מצטער, אין לי אפשרות. פעם, כשהייתי אברך, יכולתי להרשות לעצמי לתרום. מאז שיצאתי לעבוד מצבי הכלכלי הורע, ואני שקוע בחובות גדולים..." הרי זה נגד הטבע! מה ההסבר? פשוט מאוד: כשהוא היה אברך היה לו סייעתא דשמיא, הוא זכה להנהגה מיוחדת, על טבעית, ששמורה למי שמסתופף תחת המטריה של בורא עולם. ברגע שיצא מבית המדרש הוא כבר אינו תחת המטריה של בורא עולם, הוא איבד את הסייעתא דשמיא, וכעת עליו להתמודד עם קשיי החיים. שני בחורים בעלי תשובה נכנסו לישיבה ולמדו חברותא בשקידה רבה במשך כמה שנים. לימים, אחד מהם התחתן והקים בית נאמן בישראל. לאחר נישואיו הם המשיכו לשקוד על התורה בחברותא, זה כאברך וזה כבחור. כעבור זמן גם השני מצא את זיווגו והקים את ביתו. ביום החתונה, אשתו

איחלה מזל טוב והושיטה לאברך מעטפה: "זה בשביל הלידה"... הוא אמר תודה רבה, הכניס את המעטפה לכיסו ומיהר לדלת הכניסה, לקבל את פני המוזמנים שהחלו להגיע. האירוע עבר בהצלחה רבה. שמחה אמיתית, אכילה של מצווה, שירה, דברי תורה ושבחים לחתן ולכלה. ממש תענוג! האירוע הסתיים, המוזמנים עזבו, גם החתן והכלה, וכמובן גם הדודה מחו"ל... כעת האברך נשאר לבדו, עם החובות שנשארו מה'שבע ברכות'.

ואז הוא נזכר במעטפה. כן, המעטפה שנתנה לו הדודה בתחילת הערב, וכבר כמעט שכח ממנה. שלף את המעטפה, פתח אותה ומצא בה סכום גדול, שכיסה את כל העלות של האירוע והספיק לו גם להוצאות הרבות שהיו בעקבות הלידה. הוא אשר אמרנו: הרבה דרכים למקום. אם האדם חי תחת המטריה של בורא עולם - אין לו מה לדאוג, ריבונו של עולם דואג לו ומשפיע עליו שפע משמיים.

שאל פעם את מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל

ראש עיר אחד שאל פעם את מרן רבינו עובדיה יוסף זצ"ל, וכי צריכים כל כך הרבה 'רבנים'?

השיב לו מרן זצ"ל: "כבר הקדימו אותך רבותינו בשאלה זו, ואמרו במדרש (קהלת), כי אלף נכנסים למקרא, ולבסוף רק אחד מהם יוצא להוראה, אבל אם לא יהיו אלף שיכנסו למקרא, לא יהיה אפילו אחד שיצא להוראה!"

לכן השאיפה הגדולה של כל אחד צריכה להיות שקוע כל העת בעמל התורה, ולא לקנא באחרים שיוצאים לעבוד ומרויחים כסף רב. גם אם הם נשאים 'ראי שמים' - מה שמוטל לעיתים בספק - אבל היכן התורה שלהם? אם אדם יושב ועוסק בתורה, בעזרת ה' יתברך יזכה למשרה חשובה. כמה משוועים היום בכל רחבי הארץ, שיגיעו אליהם רבנים ואברכים שישבו ויעסקו בתורה. בני הנוער שם מידרדרים, אין להם כל אחיזה ביהדות, וההורים מתחננים שיפתחו שם מקום תורה, כדי שהמאור שבה יחזירם למוטב.

בארצות הברית ישנה קהילה גדולה של חלבים. זו עדה עשירה ביותר, יש שם מיליונרים גדולים. כיום הוקמו שם ישיבות וכוללים, אבל לפני כן כל עשיר גדול היה פותח 'כולל' בבית, בונה בית מדרש ומחזיק שם אברכים. את המעשרות והחומש היו נותנים להחזקת תורה, בידעם שבזכות החזקת התורה, מגיעה כל הצלחתם.

"שמח זבולן בצאתך" - תשמח בעבודתך, אבל זאת בתנאי - "וישכר באוהליך". אם יש יישכר באוהל, אם יש לך את התורה שהוא לומד - התורה הזאת מלווה אותך. "כִּי מֵלֶאכְזִי יֵצֵא לָךְ לְשִׁמְרָךְ בְּכָל דְּרָכֶיךָ" (תהלים צא, יא) - מכל מילה ומלה של תורה שאדם לומד נברא מלאך, ואם אתה תומך בו - המלאך

מלווה אותך, כי "בצל החוכמה - בצל הכסף" (קהלת ז, יב). ה"חפץ חיים" זצ"ל היה מחזק ומעודד את מחזיקי התורה, ומעלה על נס את הזכות הגדולה ואת החשיבות הרבה של המחזיקים בעץ החיים - "עץ חיים היא למחזיקים בה" (משלי ג). בד בבד, היה פונה אל לומדי התורה הנתמכים בידי מחזיקי התורה ומעורר אותם, וכך היה אומר להם: "כל אדם צריך להיזהר מביטול תורה, אולם אתם, שנתמכים בידי מחזיקי תורה, מכם נדרשת זהירות כפולה ומכופלת. אנשים מוזילים מכספם כדי לתמוך בכם ולזכות בחלק מתורתכם, ואם תתבטלו מלימוד - הם יתבעו אתכם בשמיים!" והסביר: לעתיד לבוא, יבואו תומכי התורה לבקש את חלקם בתורה. יאמרו להם: 'איזה שכר, הרי לא עסקתם בתורה?!' הם ישיבו: 'נכון שלא עסקנו בתורה, היינו טרודים בפרנסתנו, אך תמכנו מכספנו ביד נדיבה בלומדי תורה, כדי שיהיה לנו חלק בתורתם'.

ואז יאמרו להם: 'מצטערים, אמנם תמכתם בהם, אבל הם התבטלו ובזבזו את הזמן'...

למה הוניתם אותנו?

יבואו מחזיקי התורה ויתבעו את אלו שנתמכו על ידם, ויאמרו להם: 'רמאים! למה הוניתם אותנו? תלינו בכם את תקוותנו, הוזלנו לכם מכספנו, ואתם היתלתם בנו ורימיתם אותנו! בושו והיכלמו!' קלונם של אותם אנשים יתגלה ברבים. איזו בושה וכלימה תכסה את פניהם בעולם האמת! ועל כך - אמר ה"חפץ חיים" - אנו מבקשים: "ואל תצריכינו ה' אלוקינו לא לידי מתנת בשר ודם... שלא נבוש ולא ניכלם לעולם ועד" - בעולם הנצח.

(מתוך הספר 'משכני אחריו')

רבי בנימין פינקל שליט"א, המשגיח של ישיבת מיר, סיפר לי על אביו ראש הישיבה רבי אריה פינקל זצ"ל שהיה כידוע סמל האצילות והענוה. הוא נסע לחוץ-לארץ לגיוס כספים להחזקת תורה, ונכנס למעונו של אחד הנגידים הגדולים של עולם התורה

הגה"צ רבי יצחק קולדצקי שליט"א על הזהירות בכבוד תלמידי חכמים

וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים (כה)

המורא והכבוד שנלוו לכך כמו האיסור לגעת אפילו בקצהו של ההר.

ראינו וגם שמענו על גדולי תורה שהידרו בכבודה של תורה ובכבודם של גדולי תורה אחרים. וכמה נזהרו והקפידו לא לפגום ואף לו במשהו בכבודה והדרה של תורה. היה יהודי נכבד בעיירה קמניץ שראש הישיבה רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל העריך את פועליו למען הכלל והפרט, וגם רבו גאון הדור רבי חיים מבריסק זצ"ל החשיבו. ובכל זאת, רבי ברוך בער השתדל תמיד באופנים שונים שאותה אישיות לא תדרוך בהיכל הישיבה בשעה שבית המדרש מלא בתלמידים, מפני שלא רצה שהתלמידים יקומו לכבודו. עם כל חשיבותו והמעמד שקנה בצדק, רצה רבי ברוך בער להנחיל לתלמידיו שקמים רק לכבוד התורה! שמא תאמרו שרבי ברוך בער היה ברוך מדי ותלמידי-חכמים 'קטנים' לא נחשבו אצלו... ההיפך הוא הנכון! רבי ברוך בער אימץ וחייב כל בן תורה שהיה בסביבתו וערכם בעיניו היה רב מאד.

פעם הגיעו בחורים מהולנד או מדנמרק לישיבה בקמניץ, ורבי ברוך בער הורה לכל בני הישיבה לצאת לקבל את פניהם! שאלו אותו: "מאי האי? וכי הם גדולי הדור?", הרים רבי ברוך בער שאגה: "בני תורה מגיעים! יש לצאת לקראתם!".

הוא מחזיק לו טובה על כך שביישו בשביל כבוד התורה!

רבי בנימין פינקל שליט"א, המשגיח של ישיבת מיר, סיפר לי על אביו ראש הישיבה רבי אריה פינקל זצ"ל שהיה כידוע תפארת המידות, סמל האצילות והענוה. לפני כמה שנים הוא נסע לחוץ-לארץ לגיוס כספים לצורך החזקת תורה, ונכנס למעונו של אחד הנגידים הגדולים של עולם התורה שרוחו היתה רמה עליו והחל לומר לרבי אריה את דעתו בעניינים שעל הפרק. רבי אריה הקשיב לו בדממה וכיבד אותו כל זמן שהדברים שלו לא גלשו נגד גדולי ישראל

חז"ל במדרש (שמו"ר לד) מתקשים מדוע בכל הכלים כתוב 'ועשית' ובמלאכת עשיית ארון הברית נכתב בלשון רבים 'ועשו ארון'. ותירצו: "אמר רב יהודה בן רב שלום, אמר הקדוש ברוך הוא: יבואו הכל ויעסקו בארון כדי שעל ידי זה יזכו בתורה".

נקל להבין את דברי המדרש; הארון הוא 'ארון הברית' ובו נתונים הלוחות ושברי הלוחות, והתעסקות של כולם בארון מזכה אותם בתורה שהיא תכליתו וסיבתו של הארון. אך מראש הישיבה רבי משה הלל הירש שליט"א שמעתי שהביא תוספת נפלאה מדברי חז"ל שמחדדת את העניין יותר. הארון הוא איננו התורה עצמה, אך הוא כבודה של התורה. עשיית הארון מביעה הערכה ונתינת כבוד לתורה; לעושי הארון חשוב שהתורה תהיה מכובדת ומונחת בדרך של כבוד.

וכן כתבו רבותינו בעלי התוספות על התורה כאן: "בכולהו כתיב ועשית. וכאן בארון כתיב ועשו. לפי שהכל חייבין להתעסק בו מפני כבוד התורה שבתוכו". יש חובה לכבד את התורה. ומכח החובה הזו הצטוו כולם לעשות ארון. ומוסיפים בעלי התוס' ומביאים את הגמרא ביומא (עב): "וקל-וחומר לתלמידי-חכם, שבני עירם מצוין לעשות מלאכתן כדי לכבדם".

פעם הגיעו בחורים מהולנד לישיבה בקמניץ

רבינו ה'חפץ חיים' זצ"ל כתב בספרו על התורה (פרשת יתרו) שאם הר סיני, שעליו רק ניתנה התורה, התקדש כל-כך עד שנאמר שהעולה להר או אפילו בקצהו מות יומת - קל-וחומר למי שנוגע ופוגע בכבודו של תלמיד-חכם שלא יינקה.

עוד שמעתי, שרבי יצחק הוטנר זצ"ל היה אומר שבכלל מצוות-העשה לזכור את מעמד הר סיני - גם לזכור את

אמר ראש הישיבה שהתורה וערכבותה צריכים להשפיע עלינו במידה המתוארת. לבנו צריך להתמלא בשמחה והתרגשות כשאנו זוכים ליקרה של תורה.

ויתן הצצה אחת במלאך האלוקים

יהודים בכל הדורות היו נותנים כבוד לתורה וכבוד לגדולים שהתורה הצמיחה. היו נדחקים לראות בזיו פניו של אדם גדול, וראו זכות גדולה כאשר הצליחו לראותו - ולו אך 'מאחוריו'. זה לא נובע מסקרנות גרידא, אלא מרגש עמוק של כבוד התורה.

מסופר על הגאון מוילנא זצ"ל שבאחד ממסעותיו עבר בעיר מץ והתאכסן אצל אחד מטובי העיר שבתו היה בקומה השלישית. השמועה על בואו של הגאון התפשטה מהר בכל העיר, כולם רצו לראותו אך הגאון סירב לקבל אורחים כי לא רצה שיפריעו לו ללמוד. אולם עז היה חשקם לראות את גדול הדור, והעמידו סולם שראשו הגיע לחלון החדר שלמד בו הגר"א, והעמידו סדרנים להשגיח שכל אחד יטפס במהירות ויתן הצצה אחת במלאך האלוקים - ויירד מיד. כזה היה כבוד התורה וככה היה חשקם של הבריות. ותיקי תלמידי ישיבת פוניבז' חקקו על לבם את מעמדי כבוד התורה שזכו להם מידי שנה בליל שמחת תורה, כאשר רבינו ה'חזון איש' זצ"ל הגיע אחת לשנה לישיבה להשתתף במעמד ההקפות. כמה חיזוק זה נתן לבחורים, וכמה כבוד לתורה הוא העניק כשהגיע לישיבה. כידוע, ה'חזון איש' היה מכנה את הבני תורה "מיינע מענטשין" ["האנשים שלי"]; הוא החשיב אברכים ובחורים עמלי תורה ורצה לכבד אותם, וביום חגם, יום שמחת התורה, בא לשוש ולשמוח יחד איתם. חלקו לו שם כבוד מלכים. הרב מפוניבז' ירד למטה לרקוד

וחכמי התורה. אך בהמשך כשהמארח החל לדבר על נושא שהיתה בו מחלוקת גדולה בין גדולי ישראל ואמר את דעתו בענין - העדינות והאצילות התפוגגו באחת, והעוז תפס את מקומו של ההדר. רבי אריה אמר לאותו אחד בתקיפות: "ביז דא! עד כאן! דיבורים כאלו אל תוציא מפיו". אותו עשיר שלא הורגל שאנשים יאמרו לו מה לעשות, תפס את רבי אריה בדש בגדו וסילקו מביתו בבושת פנים.

אך רבי אריה אמר לא נבהל ואף לא שינה גוון בפניו. הוא ידע שעשה את הדבר הנכון והיה בטוח בעצמו. הוא אמר אחר-כך שהוא מחזיק לאותו אחד טובה על כך שהחזיק בנדיבות מקומות תורה וכן על זה שכיבדו בביתו בכל הפעמים שביקר אצלו, אבל יותר מעל כל אלו הוא מחזיק לו טובה על כך שביישו בשביל כבוד התורה! אין ערוך למי שזוכה להתבזות בשביל כבוד התורה!..."

הגמרא (ברכות יז:) אומרת שהגויים הגרים במקום שנקרא מתא מחסיא, הם "אבירי לב"; בעלי לב חזק וקשה. ומדוע? מפני שפעמיים בשנה הם רואים את כבוד התורה, כשאספו היהודים למעמד של 'כלה' - כאשר דרשו בהלכות החגים ובהלכות הפסח - והם לא התרשמו ולא באו בהמוניהם להתגייר. הם ראו מעמדים נהדרים של כבודה והדרה של תורה, ונותרו בחייהם המגושמים.

ב'תוספות' במקום כתוב: "וראיתי בספר העיתים שחיבר הרב רבי יהודה בר ברזילי ששמע שהיה עמוד של אש יורד מן השמים עליהם בכלה דאלול ובכלה דאדר". את זה ראו הגויים, והדבר לא עשה עליהם רושם.

מעמד חנוכת הבית להיכל ישיבת חברון בגבעת מרדכי

בשנת תשנ"ז התקיים מעמד חנוכת הבית להיכל ישיבת חברון בגבעת מרדכי. ראש הישיבה רבי אהרן ליב שטיינמן זצ"ל כיבד את המעמד בהשתתפותו, ובדבריו הזכיר את דברי הגמרא הללו, ותמה: ניחא לדברי ה'תוספות' שהגויים ראו דבר שקשה שלא להתפעל ממנו, אבל לפשוטם של דברים מה התביעה על גויים שהיו צריכים להתפעל ממראה האנשים שמתאספים פעמיים בשנה לשמוע דברי תורה. הם אינם מודעים לתוכן שנלמד שם; עבורם זה כינוס גדול של יהודים. מדוע עליהם לרוץ ולהתגייר?

אלא אמר הרב שטיינמן שבלי ספק, האנשים שהגיעו לשיעורי 'כלה' התרוממו מאד והשתנו אפילו בחיצוניותם - עד כדי כך שאפילו גוי ערל יכול היה לזהות שיש כאן דבר היוצא מגדר הרגיל להתרשם ולחפוף להסתפח בנחלת השם. גם גוי מסוגל לראות מה כבוד התורה עושה!

לפניו, ואיזה מחזה של כבוד התורה היה זה. ה'חזון איש' ביקש מהציבור לשיר ניגון באידיש שהמשמעות שלו שהרב מפוניבז' הוא צדיק כתמר יפרח, והרב מפוניבז' החזיר לעומתו באותו ניגון: "את האמת אנחנו יודעים שה'חזון איש' הוא צדיק כתמר יפרח", והחל לרקוד בפני ספר התורה החי ולפזז בכל עוז לכבוד התורה, ושלהב את הציבור לצאת מגדרם בכבוד שחלקו ל'חזון איש'. זו חוויה שלא נשכחה מהם. ראש הישיבה רבי דוד פוברסקי זצ"ל, שהיה טיפוס 'קלמאי' שאינו מתלהב ומתרגש מטבעו, מתאר את המעמד הזה בספרו 'מוסר ודעת' (עמוד שי"ד) ושומעים את ההתרגשות בין המילים: "מי שראה כאן בישיבה הקדושה את ה'חזון איש' רוקד בשמחת תורה, מי שזכה לראות זאת וזוכר את שראה, הרי היה זה נורא נוראות לראות זאת. ראו כמה הוא חי עם התורה, וכמה הוא שמח באמת עם התורה".

בחג שמחת תורה האחרון לחיי ה'חזון איש', לא היה לו כח לבוא והובילו אותו על כסא. אך אז התברר בדרך מופת שהיתה תקלה בגנרטור בישיבה ומישהו הדליק את החשמל מערב יום טוב, וה'חזון איש' נמנע מלעלות לישיבה עקב כך. למחרת ביום כיסו את כל החשמלים בשמיכות והוא עלה לישיבה ובואו עורר שמחה עצומה. כל בני הישיבה יצאו למרפסת הארוכה והובילו אותו בכסאו הלך-ושבו, כשהוא משתתף בשמחה בתנועות ידיים. כל מי שנכחו במעמד כבוד התורה הזה לא שכחו אותו עד יומם האחרון והעלו את זכרונם בערגה כל השנים.

הילדים היו מתחבאים בחורים ובסדקים

לפני ארבעים וחמישים שנה, רבינו ה'סטייפלער' זצ"ל היה מגיע לבית הכנסת 'לדרמן' בשבת בבוקר, ובסיום התפלה כאשר היה חוזר לביתו ונגרר פסיעה אחר פסיעה היו מתאספים ברחוב רשב"ם אנשים מכל העיר בני ברק, אנשים נשים וטף, כדי לראות את גדול הדור ולחזות בנועם השכינה. הוא שנא את העסק שנעשה סביבו, והיה צועק ומתרעם שעוקבים אחריו ונצמדים אליו. הילדים היו מתחבאים בחורים ובסדקים, מאחורי עצים ובפתחי הבניינים כדי להביט בדמותו של הרב הדומה למלאך, לראות מקרוב את הדמות שכלל ישראל רוחשים לו כבוד כה גדול. מי אינו זוכר את הנהירה ההמונית לישיבת פוניבז' בימים שראש הישיבה הרב שך זצ"ל היה אומר שיעור או שיחה, ובאופן מיוחד במעמד הפתיחה של 'ירחי כלה' בבין הזמנים של חודש אב, שהיו מגיעים אלפים מכל הארץ לראות בנועם השכינה. וכמו-כן היו באים מכל העולם לירושלים לזכות לראות

איך שהסבא עמוד ההוראה רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל בגיל מאה ויותר אומר שיעור בחיות ובמתיקות. אשרי עין ראתה אלו. המעמדים הללו של כבוד התורה משפיעים טהרה על הנפש.

עד השנים האחרונות היו באים מאות אנשים ביום מכל העולם לראות את מורי חמי רבי חיים קנייבסקי זצ"ל עובר על הגשר מביתו לבית הכנסת לתפילת מנחה. אמרתי לעצמי, זה כבוד התורה! מה הם באו לראות? אדם מבוגר ושבע ימים, פוסע אט-אט בגשר אל בית הכנסת? הם באו לראות את שר התורה למשך פרק זמן קצרצר; הם השתדלו לחשוב למשך רגע קט על העוצמה שבכך ורצו לאחל כך לעצמם ולצאצאיהם. הם באו לכבד את התורה!

אם הגמרא מצפה מגויים שיתרשמו ממעמד כבוד התורה, ודאי בנו ובצאצאנו אמורים מראות הקודש הללו להותיר רושם; להרבות אהבת התורה כבודה ויקרתה בליבנו, לגרום לנו לסגוד לאנשים הגדולים הללו, ולעורר בנו רצון כנה להידמות אליהם.

תלמיד-חכם הוא 'ספר תורה חי'

כבוד לתורה ולתלמידי-חכמים הוא מהדברים שצריכים חיזוק, בפרט בדורות האחרונים. הסיבה היא, שאמנם גדולי ישראל הורו תמיד בענייני ציבור והנהגה כלליים, אך בזמננו הקירבה של עניינים אלו ל'פוליטיקה' ולעניינים שכולם דשים בהם וחושבים את עצמם ל'מבינים' - גורמת לרבים לשכוח שמדובר בזלזול בתלמידי-חכמים. כל נער ונערה בני שתים-עשרה ושלוש-עשרה דשים באבק רגליהם תלמידי-חכם וזהו מעשה שטן, שלצערנו מצליח לחלחל לכל פינה, והחובה היא של כל אחד ואחד לתפוס את עצמו ולחדול מכך. תלמיד-חכם הוא 'ספר תורה חי'. וכמו שאיש איננו מעלה על דעתו להעז לזרוק חס-ושלום ספר תורה 'דומם' על הארץ, חמור מכל לזלזל בתלמיד-חכם - שהוא נעלה וחשוב מספר תורה. ויותר מכך, תלמיד-חכם שזוכה לחדש חידושי תורה, שמקובל בשם ה'חזון איש' שלחדש בתורה זה כלקבל 'נשיקה' מהקדוש ברוך הוא, שיש להקפיד בכבודו. ובפרט אם זוכה להפיץ תורתו ברבים ולהדפיס ספרים, שאין לשער את גודל מעלתו בשמים. הגמרא בברכות (יט.) אומרת שהקדוש ברוך הוא "תובע בכבודו" של תלמיד-חכם, אף אם הוא עצמו איננו יודע ואיננו מקפיד. כי כבודו הוא כבוד שמים.

אחריות רבה מוטלת על ההורים בנושא הזה. לדבר בבית נגד תלמידי-חכמים זו סכנה נוראה. ה'סבא מקלם' זצ"ל היה אומר שזה נקרא לשפוך רעל רותח לגרונם של הילדים.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'לעשות רצונך')

הגביר "חטף מכה", והתמלא בפחד ואימה מכף רגל ועד ראש.
הוא קיצר את ביקורו בארץ וחזר לארה"ב. ומיד סר למעונו של
אחד מגדולי ראשי הישיבות וביקש ממנו...

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על התורה שקודמת לכל

וַעֲשׂוּ אֶרֶז עֲצֵי שִׁטִּים (כה, י)

הלה חייך והשיב לו: "שעתיים?
כל בוקר? במחילה, אין לי את
הזמן הזה..."

נענה הגביר ואמר בכאב: "מה?
אין לכבודו זמן בשבילי? ומה יהא,
אפוא, עלי? המשגיח אמר שאני
אעזוב את העולם ערום ויחי!
אם כבודו לא יכול ללמוד אתי
- לכל הפחות יסדר לי חברותא
ואני אשלם לו במיטב כספי ככל
אשר יחפוץ..."

הכלי הראשון שעשו למשכן היה הארון. חז"ל אומרים שהסיבה לכך היא, משום שהתורה קודמת לכל וחשובה מכל. וכשם שבבריאת העולם האור היה הדבר הראשון שנברא, כך במשכן, הארון היה הדבר הראשון שנעשה, כי בו הונחה התורה הקדושה. הגה"צ רבי שלמה ברעוודא זצ"ל סיפר לי:

המשגיח מפוניבז', הגאון הצדיק רבי יחזקאל לווינסטיין זצ"ל, רצה לפתוח קופת גמ"ח, אך לא היה לו כסף. תלמידיו באמריקה, שידעו על רצונו, דיברו עם גביר גדול, א' ערלעכער איד, וסיפרו לו על רצונו של המשגיח.

הגביר "קפץ" על המציאה. לא בכל יום מזדמן מנהל גמ"ח שכזה! הוא הפריש באופן מיידי סכום כסף גדול ושלח אותו ארצה לר' יחזקאל. ובאמת ר' יחזקאל פתח עם הכסף הזה קופת גמ"ח, ואני באופן אישי זוכר היטב את הגמ"ח הזה.

לגביר הזה היתה מעלה נוספת מיוחדת: הוא לא הרשה לבניו ולחתניו, בשום פנים ואופן, להיכנס למסחר. רצונו היה שהם ילמדו תורה והוא "החזיק" אותם בכספו.

לימים הגיע הגביר ארצה לביקור. נכנס למשגיא ואמר לו: "אני
הוא אותו יהודי שנתן את הכסף לפתיחת הגמ"ח..."

ר' יחזקאל החל משבח אותה: "יפה מאד! יישר כוחך! אני משתמש עם הכסף שלך ואנשים רבים נהנים ממנו! ובנוסף לכך גם שמעתי על כך שאתה "מחזיק" את הבנים והחתנים שלך כדי שיוכלו לשבת באוהלה של תורה, וללמוד תורה במנוחת הדעת..."

לפתע פנה אליו המשגיח בשאלה

לפתע פנה אליו המשיגיח בשאלה: "אמור לי! האם אתה בעצמך לומד? האם קובע אתה עיתים לתורה?" ומה יכול היה האיש לענות? הרי התשובה לשאלה היא שלילית... הוא בעצמו לא לומד וגם לא קובע עתים לתורה. ישב ושתק...

”דע לך!” נענה ר’ יחזקאל ואמר לו: ”אם אינך לומד - תצא מן העולם הזה ערום ויחף!”

הגביר "חטף מכה", והתמלא בפחד ואימה מכף רגל ועד ראש. הוא קיצר את ביקורו המתוכנן בארץ וחזר לארצות הברית. מיד עם שובו סר למעונו של אחד מגדולי ראשי הישיבות וביקש ממנו: "כל בוקר, לפני שאני יוצא לביזנס אני רוצה שתלמד אתי במשך שעותיים..."

ראש הישיבה ראה את חשקו הגדול של הגביר ללמוד תורה והחליט לעשות שינוי בסדר יומו, על מנת שאכן יוכל לשבת וללמוד אתו כל יום במשך שעותיים.

לימים אמר אותו גביר: "המשגיח הוא ידיד אמת שלי! הוא רצה להוקיר לי טובה על כך שעזרתני לו לפתוח את קופת הגמ"ח בה הוא היה כל כך חפץ. כיצד יוקיר לי טובה? מה הוא כבר יכול "לשלם" לי? "התשלום" שלו היה, שהוא הושיב אותי ללמוד! היש "תשלום" יותר יקר מזה? היש ידיד אמיתי יותר ממנו?"

“אבל”, הוסיף הגביר ואמר, “היתה לי שאלה קשה על המשגחי: נכון; הוא רצה ‘לטלטל’ אותי, לזעזע אותי, אבל סוף כל סוף כיצד יכול הוא לומר על אדם שמחזיק תורה ועושה מעשים טובים שיצא מן העולם ערום ויחף? ומה עם כל הזכויות האחרות שיש לו?”

“השאלה היתה קשה לי, עד שראיתי את דבריו של ר’ אליה לופיאן שמביא את דברי הזוהר הקדוש על הפסוק (שיר השירים א’, ח’) “אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך”: “אם לא תדעי לך” – אם אין לך ידיעה באורייתא, אפילו אם תהיי “היפה בנשים” – שיהיו לך הרבה מעשים טובים, “צאי לך” – אומר הקדוש ברוך הוא צאי ממחיצתי!”

למדנו מדברי הזוהר הקדוש שאפילו אם יש לו לאדם הרבה מעשים טובים - בלי לימוד תורה, אי אפשר להימצא במחיצתו של הקב"ה! כמה שיש יותר ידיעה בתורה - כך נכנסים עמוק יותר למחיצתו של הקב"ה.

הוא אשר הבאנו בראשית הדברים: התורה קדומה לכל וחשובה מכל!

(מתוך 'יחי ראובן' בהוצאת 'יפה נוף')

הייתי ברוסיה בציונו של רבי ישראל סלנטר זצ"ל. שעות ביזבזנו רק במעברי הגבול של פולין ורוסיה. חשדו בנו כמרגלים. למה? כי הנהג שלנו היה פולני, ושאלו אותו בשביל מה אנחנו באנו?

הגה"צ רבי חזקיהו מיישקובסקי שלט"א על להיות 'מרכבה לשכינה'

וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכְנָתִי בְּתוֹכָם (בבא)

תורה זה לא שכל, תורה זה לא גאון. תורה - גם אם יהיה אדם העילוי הכי גדול, צריך בשביל זה כלים מיוחדים שהקב"ה נותן למי שהוא חפץ. כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה.

איך אפשר לדעת מיהו הרמאי?

בספר 'הליכות שני', אני מתרגש מהספר הזה... יש שמה המון סיפורים מיוחדים על מרן פוסק הדור רבי נסים קרליץ זצ"ל. פעם שאלו אותו, כשנמצאים במשפט, איך אפשר לדעת מיהו הרמאי?... שניהם צועקים ורבים איך אפשר לדעת?... הביא הגר"ד נסים - את דברי הגר"א במשלי (כב) שאומר כשבית דין מתכוונים לשם שמים, הקב"ה נותן בלב הרמאי שיגיד טענות שיש בהם הודאת בעל דין להודות בטעותו. בפסוק כתוב "ויסלף דברי בוגד". אומר הגר"א, הקב"ה מסלף את דברי הרמאי בכדי שיוודע רמאותו.

שאלו אותו, מה לעשות אם זה לא קורה?... רבי נסים לא רצה לענות, אבל לחצו עליו, אז הוא אמר שבמקרה כזה צריך הדיין לפשפש במעשיו ולעשות תשובה, כי הוא רואה שלא מסייעים לו מן השמים.

יש סיפור ידוע שסיפר לי הר"ר יצחק לוינשטיין זצ"ל, פעם אחרי שמרן רה"י (הגרא"ל שטיינמן) זיע"א גמר לקבל קהל, הוא התחיל ללמוד, והגיע יהודי זקן משווייץ ואמר שהוא רוצה להיכנס אל מרן רה"י. אמר לו רבי יצחק, הוא כבר קיבל קהל הרבה זמן וכעת הוא לומד, אי אפשר להפריע לו. אמר הזקן, אני באתי במיוחד משווייץ רק בשביל לראות אותו, אני לא אפריע, תן לי רק להיכנס לחדר בשביל לראות אותו. אני מתחייב לא לדבר כלום. הוא נכנס וראה אותו, ואח"כ הוא יצא. רבי יצחק רץ אחריו ושאל אותו לפרש העניין, לנסוע במיוחד משווייץ בשביל לראות את הרה"י בלי לקבל ברכה ובלי לומר מילה?... אמר לו הזקן אספר לך... כשהרה"י היה בחור בישיבה בשווייץ באמצע הלילה עברתי ליד אולם ביהמ"ד של הישיבה וראיתי מבחוץ חשמל דולק, וזה מאד הפריע לי... למה בחורים לא אכפת להם מכספי ההקדש ולא מכבים את החשמל. עליתי למעלה וראיתי בחור נמוך לומד בהתמדה גדולה. שאלתי אותו איך קוראים לך?... הוא אמר לי אהרן, ומה אתה רוצה להיות כשתהיה גדול?... (שאלה

ב'בית הלוי' יש דבר מאד מעניין, הוא מביא מדרש (ילקוט תרומה) 'תורה שלי ומשפט שלי, נטלתם אותם קחו אותי עמהם', מסביר הבית הלוי, אין בעולם אפשרות להגיע לתורה או למשפט בלי הקב"ה. כל המושג של תורה זה 'חכמה אלוקית' ואדם בשכל אנוש שלו לעולם לא יגיע לחכמה אלוקית. ולא רק זה - הגר"ח קמיל זצ"ל מביא תשובות הרא"ש (כלל מח) שכותב: 'כל אלו שנשתקעו בחכמת הטבע - אין להם אפשרות להבין את התורה', התורה היא חכמה אלוקית, מי שרוצה להבין ולהתקרב לחכמה האלוקית הזו והקב"ה נותן לו - הוא זוכה להבין. "כי ה' יתן חכמה". אבל אדם שרוצה להבין את התורה בשכל שלו, הוא לעולם לא יגיע לזה, כי תורה זה לא שכל, תורה זה 'חכמה אלוקית'. סיפר לי רבי חיים סגל זצ"ל, הוא היה עילוי גדול וגם גאון בשחמט. ופעם הגיע 'אלוף ארה"ב בשחמט' לתל אביב, הוא היה שם מספר אחד, והוא היה יהודי דתי. פעם אחת הוא שיחק אתו, והוא ראה שהאמריקאי הנ"ל באמת גאון. אמר לו הגר"ח, אני רואה שאתה גאון גדול בשחמט. איך אתה בלימוד התורה?... אמר לו, תתפלל שם אני לא רואה את ההצלחה - בלימוד התורה כמו בשחמט!...

לְעִילּוֹי נִשְׁמַת

הִרְהָג

ר' אֶלְטֶעֶר מֵרֵדְכִי בִּרְגֵז

ב"ר דן ז"ל

מֵרָא דֵאֲתֵרָא דְקֵהִילַת עֵטֶרֶת רֵא"ש
מוֹנְסִי נְיוֹ יוֹרֵק

נֶלֶב ע"ה סִיוֵן תשע"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

של בעל בית משווייץ...) אמר לי הבחור 'מרכבה לשכינה'. ובשעתו חשבתי שהוא לא כ"כ מבין מה שאומר, אבל היום שאני רואה שהוא נהיה גדול הדור הבנתי שהוא באמת היה רציני. רציני פעם אחת בחיים לראות איך נראית 'מרכבה לשכינה'... ומשראתי כעת, אני יכול לחזור.

למה? כי הנהג שלנו היה פולני

הייתי השבוע (תשפ"ה)ברוסיה בציונו של רבי ישראל סלנטר זצ"ל. שעות ביזבזנו רק במעברי הגבול של פולין ורוסיה. חשדו בנו כמרגלים. למה? כי הנהג שלנו היה פולני, ושאלו אותו בשביל מה אנחנו באנו? הוא אמר שבאנו ליום אחד להתפלל על הקבר של רבי ישראל סלנטר. הם אמרו זה לא יכול להיות! זה לא מתקבל על הדעת שארבע אנשים באים לרוסיה רק בשביל להתפלל על איזה קבר ולחזור. הם לא הסכימו לקבל את זה!!! ועכבו אותנו הרבה זמן וחשדו בנו כמרגלים. עד שחתמנו להם שיותר לא נעשה כאלו דברים... היינו צריכים לחתום! זה לא יאומן... והפקידים שם כתבו בדיוק את השם של רבי ישראל ליפמן ליפקין בקניגסברג את כל הפרטים בשביל לדעת שקיים כזה מושג בכלל וזה לא סתם תירוץ... הם לא יכולים לקלוט.. אין מושגים מה זה גברא רבה, מה זה מרכבה לשכינה, ולמה אדם יכול להגיע.

שיש סיפור ידוע עם הגאון רבי מרדכי פוגרמנסקי זצ"ל

המשגיח של ישיבת פוניבז' הקטנה הגרא"ל שפירא שליט"א כתב בהקדמה לספרו על ט"ו בשבט - 'חזון למועד' - דבר מאד מעניין.

הוא מביא מהג"ר ישראל אליהו וינטרויב זצ"ל ששאל שכתוב בישעיה (מה) "אתה קל מסתתר" והנה כשאני מדבר עם אדם העומד מולי אני אומר לו 'אתה', וכשאני מדבר על בן אדם נסתר אני אומר 'הוא', א"כ היה צריך לכתוב הוא קל מסתתר, מה פירוש אתה קל מסתתר? אלא אמר הגרי"א וינטרויב, שיש סיפור ידוע עם הגאון רבי מרדכי פוגרמנסקי זצ"ל הוא היה בגטו קובנא, שמה הנאצים ימח שמם התעללו ביהודים, ולא סתם התעללו, הם השפילו אותם על מנת להשפילו... לשבור אותם לגמרי לשבור להם את המורל. ופעם הוא הבחין בשלשה בחורים מסלבודקה שהלכו שפופים, שבורים ועצובים ליד הגדר. זה לא היה פלא... הוא ניגש אליהם ושאל אותם מה ה' רוצה מאיתנו הרגע?... הם קצת לא הבינו מה אתה מתחיל לדבר אתנו מוסר... אנחנו שבורים ורצוצים... והוא אמר להם בא נקדים קודם כל שתי הקדמות יסוד: הקדמת יסוד ראשונה - אנחנו עומדים כעת ליד הגדר, ומאחורי הגדר עמדו חיילים נאצים

עם רובים שמי שינסה איכשהו לברוח - יורים בו מיד. והנה מה שהחיילים הרשעים האלו יעשו עם היהודים - הם לא יצטרכו לתת על זה דין וחשבון לאף אחד! בין אם הוא יכה אותם או יקלל אותם, ירביץ או יהרוג - אין לו שום בעיה. אתם מסכימים איתי?... כן. הנחת יסוד שניה: יש לגוי הזה כזה יצר הרע שכשהוא רואה יהודי הוא תאב להרוג אותו או להכות בו, אתם מסכימים איתי?... כן. אז למה הוא לא עושה את זה?... כי יש בורא עולם! הקב"ה רוצה להראות לנו גם אם זה הנהגה של קל מסתתר זה אתה! הקדוש ברוך הוא צועד אתנו.

וכשאני התחתנתי סיפר לי אבא שלי

ואז הוא מביא סיפור ידוע מאביו הג"ר שלום צבי שפירא זצ"ל וכך הוא מספר: אני הייתי הילד הכי קטן בבית וכשאני התחתנתי סיפר לי אבא שלי, כשחיתנתי את אחותך הגדולה (היא חמותו של הגר"י שרייבר שליט"א) היה חסר לי חמשת אלפים דולר (אז זה היה סכום גדול) וזה מאד הפריע לי ללמוד... מאיפה אני משיג עכשיו כזה סכום גדול?... באותם הימים המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היו שולחים לו הרבה כסף מאמריקה כדי לחלק למי שצריך, והייתי קרוב מאד לרבי יחזקאל, והחלטתי לבקש ממנו ובטח הוא יתן לי... נכנסתי לרבי יחזקאל, והוא פנה אלי, רבי שלום, רבי שלום, קצת ביטחון שיהיה לך... וזהו. הוא שלח אותו. אז הוא היה נותן לי חמשת אלפים דולר - זה היה עוזר לי רק לאותה הבת אבל לילדים אח"כ אני לא יודע מה הייתי עושה, אבל עם מה שהמשגיח תבע ממני להתחזק בביטחון - חיתנתי את כל הילדים שלי וגם אותך...

הקדוש ברוך הוא אוהב אותנו, והוא יכול לעזור לנו, והוא אומר לנו - תנצלו את זה... תנצלו את זה!!!

(קטעים מלוקטים מתוך 'ארחות חיים' תרומה תשפ"ה ויתרו תשפ"ו)

שמעתי שניגש פעם בחור אל מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, וביקש ממנו עצה לרגל הקמת ביתו. השיב לו הרב שך בחביבות: זאת יעצך בני, 'תצא ותבוא כל הימים לביתך בשמחה'

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א כיצד להשרות את השכינה גם כיום

וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשֹׁכְנֵתִי בְּתוֹכָם (כה)

לפרק את צריפי העצים הללו, וזאת משום התורה, התפילה והקדושה שספגו אותן קורות".

"השכינה שרויה בבית הזה, לא בנקל ניתן לפרקו!" - הסביר רבי מיכל יהודה.

נוכחתי פעם במעשה שהרשים אותי עמוקות, מהנשיאה בעול של גדולי ישראל בביתם בתחושה פשטנית ואופיינית, ומההסתכלות המפעימה שלהם על צורת הבית האישי שלהם מעון לשכינה:

במוצאי שבת אחת ראיתי

במוצאי שבת אחת, ראיתי את אחד מגדולי התלמידי חכמים בדורנו, שזכה בעבר לשמש ברבנות בחוץ לארץ, כשהוא נושא את שקית האשפה למיכל.

ניגשתי אליו ואמרתי לו בהדרת כבוד: "שלום עליך, רבי"... "ממתי הנך תלמיד?" - שאל אותי התלמיד חכם בפליאה. "מעכשיו!" - השבתי בחיוך.

כשאני מטעים: "מלראות כיצד הנכם מתנהגים כעת, הפכתי להיות ל'תלמיד' שלכם! למדתי מכם שאין מקום להתחשב בגדלות בתורה ולא בזיקנה, אלא כשצריך - מורידים את האשפה..."

התפלא אותו תלמיד חכם ואמר: "מדוע הנך חושב שיש במעשה כזה פחיתות כבוד. אדרבה, הרי בכל בוקר בבית המקדש, הפיס הראשון שנערך היה על זכיה זו, מי יזכה לתרום את הדשן. וכי מה היתה המלאכה שם, אם לא לרוקן את ערימת האפר שהצטברה על גבי המזבח מיום האתמול?" שאלתי בהשתוממות: "במחילה מכבוד תורתכם, אינני מבין מה הדמיון בין פח הזבל לתרומת הדשן להבדיל, בין בית יהודי טהור אמנם, אך פשוט ורגיל, לבית המקדש מעון השכינה, אשר משם שואבים הכל רוח הקודש?"

השיב התלמיד חכם: "אין הכי נמי, זוהי באמת עבודתנו כל הימים, שהבית שלנו יהיה בבחינת בית המקדש! כך לימד אותנו והשריש בנו מורי ורבי הגאון הצדיק רבי משה שניידר זצ"ל. וכשזוכים שהשכינה שורה בבית, והבית הופך לכעין בית המקדש גם הוצאת הפסולת עבודת השם היא!..." התרשמתי אז עמוקות מדבריו הנפלאים. מהגישה העקרונית

ישנו אופן מעשי, כיצד ניתן להשרות את השכינה בעם ישראל גם כיום, לאחר שהסתלקה השכינה בחורבן בית המקדש. הנה כשבני זוג בונים את ביתם, עליהם לדעת שזהו הרחבת גבולות הקדושה של כלל ישראל בבריא, ומשמש לאותה מטרה שפעל בית המקדש כשעמד על מכונו. לחבר בין שמים וארץ, ולהשכין את שכינתו יתברך בתחתונים. לכן דימו חז"ל בכמה מקומות את ביתו של האדם לבית המקדש. כאשר מנהיגים בבית את מידות החסד, עין טובה וקדושה, ואין שולטת שם מידת הכעס, הקדוש ברוך הוא משכין את שכינתו בבית. כמו שאמרו חז"ל: "זכו שכינה שורה ביניהם" (סוטה יז). בכך ניתן לקיים בנקל אף היום, בביתו של כל אחד ואחד מאיתנו, את הצווי של 'ועשו לי מקדש', ולזכות אל התכלית של 'ושכנתי בתוכם'.

הגאון רבי נתן געשטטר זצ"ל, בספרו 'להורות נתן', הסמיק לכך את דברי הכתוב: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו" (כה, ח-ט). פירש רש"י: "וכן תעשו - לדורות". רש"י בא לרמז שלשם הקמת דור ישרים מבורך, צריך האדם לעשות את משכנו הפרטי כתבנית המשכן וכליו. בצירוף השולחן הרומז לגשמיות, יהיו כנגדו הארון והמנורה הרומזים על תורה וחכמה יחדיו תואמים, ועל ידי זה יהיה משכן השם ראוי להשרות שכינתו שם. זוהי הכוונה 'תעשו לדורות'.

בבית הזה גרנו אני ואחי

הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל, רבה של רמת-השרון, בדבריו על מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, אמר: "בבית הזה [של רבי מיכל יהודה] גרנו אני ואחי, ראש הישיבה מרן הגאון רבי גרשון, בשנים הראשונות שנפתחה ישיבת פוניבז'. כאשר מרן הרב מפוניבז', הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, שכר ממנו מקום להכניס שתי מיטות עבורינו. ראינו בעינינו את קורות ביתו הקדושות. אז היו הצריפים בנויים מקרשי עץ, וכשהוצרכו להרחיב את הבית ולשנות אותו לבית רגיל, התקשה רבי מיכל יהודה להסכים

הנובעת ממידות תרומיות של אותו תלמיד חכם, שלא ראה שום מעלה או 'דבר מיוחד' בכך שהוא נושא בעול הבית. הדבר היה פשוט בעיניו כי עליו מוטל העול להוריד את שקית האשפה למיכל, ללא כל חשבונות של ביטול תורה, ושל 'זקן ואינה לפי כבודו'.

אך יותר מהכול נפעמתי מתחושתו החיובית והסתכלותו המעמיקה אודות מהות הבית. כאשר הוא ניגש לסייע בבית, הוא חש בעבודתו ככהן העושה את עבודתו לפני ולפנים, הרי הבית מהווה מעון לשכינה.

כי רבי שלמה זלמן נייער את חליפתו

הגאון רבי ישראל גנס שליט"א, רבה של קרית מטרסדורף בירושלים, סיפר סיפור מופלא:

פעם הזדמן לו לשוחח עם מרן עמוד ההוראה, הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, קודם שנכנס אל ביתו, ובמהלך השיחה שם לב כי רבי שלמה זלמן נייער את חליפתו והסיר את האבק ממנה מספר פעמים במשך השיחה.

הרב גנס היה בטוח שרבי שלמה זלמן ממחר לביתו, ובכך הוא מאותת לו ברמז קל שעליו לסיים את השיחה. אך כשביקש לסיים סימן לו רבי שלמה זלמן כי אינו ממחר ויכול להמשיך בדבריו הלאה. כך חזר רבי שלמה זלמן לעשות תנועה זו כמה וכמה פעמים במשך השיחה.

רבי שלמה זלמן שהרגיש בפליאתו של הרב גנס, לפשרן של התנועות הללו החוזרות ונשנות, הסביר: "הרי יש לי כעת פגישה עם השכינה!" - ונימק את דבריו: "הן חז"ל אומרים 'איש ואשה זכו שכינה ביניהם', אין ראוי לקבל את פני השכינה עם חליפה מאובקת!..." פלאי פלאים!

בכדי לזכות להשראת השכינה בבית, יש לדאוג שהבית יתנהל וישתמר בתכלית הקדושה והטהרה, בשמירת ההלכה וההנהגה; בדיבור, במעשה, בנועם הליכות ובמידות טובות, וכך יזכו להתגשמות השאיפה 'זכו שכינה ביניהם'.

שמעתי שניגש פעם בחור אל מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, וביקש ממנו עצה וברכה לרגל הקמת ביתו. השיב לו הרב שך בחביבות: "זאת יעצך בני, תצא ותבוא כל הימים לביתך בשמחה, זהו יסוד שהכל תלוי בו..."

ובסגנון דומה השיב האדמו"ר בעל ה'ישועות משה' מוויז'ניץ זצ"ל: "תהא כל ימך בשמחה ותדאג שגם בני הבית יהיו בשמחה וכך תצליח..."

מיד כשנכנס לבית הכריז בקול

זכורני כמה וכמה פעמים שזכיתי להתלוות אל מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, בדרכו מהישיבה אל ביתו,

ונוכחתי לראות את השמחה ששרתה על פניו בבואו הביתה. מיד כשנכנס לבית הכריז בקול: "א' גוט מארג'ן" בלבביות ובחמימות רבה.

היה זה גם כאשר חזר לבית ריק, ולא היה איש בבית מלבדו. אולם צורת הכניסה לבית מעולם לא השתנתה. דרך ארץ קדמה לתורה, כך צריך האדם להיכנס לבית, בחיוך! ברוחב לב!

זוהי נקודה אחת מיני אלף, ללמדנו כיצד להחדיר בבית אוירה של רוממות, שמחה, נחת ושלוה.

נוכחתי במעמד מכירת חמץ

לפני עשרות שנים נוכחתי במעמד מכירת חמץ בבית ההוראה של רבנו מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי'. והנה בעת שהרב וואזנר היה שקוע כלו בעסק המכירה, בכתיבת השטר ועשיית הקנינים, נכנס לפתע קבצן מסים וביקש נדבה. הרב לא הבחין כלל בנעשה סביבו, והקבצן נשאר על עמדו, המתין והמתין דקות ארוכות...

מראהו של הקבצן העומד שם מעליהם וממתין לתרומה, הטריד את מנוחתו של הגוי שקנה את החמץ מידי בית הדין, והתבטא בזלזול: "הרב יתן לו כמה גרושים וילך מכאן...". הרב וואזנר נעור מעיסוקיו, הרים את ראשו לעבר הקבצן, וקידם את פניו בחיוך רחב ובמאור פנים בברכת 'שלום עליכם'. הוציא מכיסו סכום מסוים והעניק לו מתוך כבוד מופגן והבעת חמלה ליהודי מר נפש וקשה יום, שאולץ בדחקותו לכתת רגלים, לקבץ כספים ולהתבזות לצורך מחיתו. כשראה זאת הגוי, נאלץ גם הוא מדרכי הנימוס להוציא פרוטה ולהעניק לאיש...

כעומד מן הצד התרשמתי לראות את ההבדל המהותי בין נתינה לנתינה. את התהום הפעורה בין נתינה של יהודי לנתינה של גוי.

(קטעים מלוקטים מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

אני מכיר מקרוב תורמים רבים, אנשי עסקים חובקי עולם ובעלי לב רחב. אבל מרן שר התורה היה התורם הגדול בעולם

על נדבת הלב והזמן של מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי זי"ע"א

מאת: הרב אברהם ישעיהו שטרן שליט"א

יִתְקַחוּ לִי תְרוּמָה... וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנִתִּי בְּתוֹכָם (כה)

בפרשת השבוע, פרשת תרומה, אנו קוראים את הציווי המהדהד לאורך הדורות: "יִתְקַחוּ לִי תְרוּמָה... וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנִתִּי בְּתוֹכָם". לכאורה, המושג "תרומה" מתקשר אצלנו באופן אוטומטי לממון, לזהב וכסף, לנדיבים בעלי אמצעים שפותחים את כיסם למען מטרות נעלות. אבל כשמתבוננים בדמותו של מרן שר התורה, הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל, מגלים הגדרה חדשה ומרעידה למילה "תורם".

אני מכיר מקרוב תורמים רבים, אנשי עסקים חובקי עולם ובעלי לב רחב. מהו המצרך היקר ביותר עבורם? הכסף. הטובים שבהם מפרישים מעשר, חמישית, ואף יותר מכך. הם נותנים ממה שהם עמלו עליו, ממה שמגדיר את הצלחתם בעולם הזה. אך אצל מרן שר התורה, המטבע היה שונה לחלוטין. המצרך היקר ביותר בחייו, היחיד שבאמת היה לו ערך בעיניו, היה הזמן.

עבור שר התורה, כל שנייה הייתה עולם מלא. מי שזכה, ואין מי שלא שמע וראה, ידע שאין מושג כזה "זמן פנוי". כל רגע נוצל עד תום ללימוד תורה, לעיון ולכתיבה. השניות הללו היו הדם שזרם בעורקיו. והנה, כאן טמונה התרומה האדירה שלו: בכל יום ויום, מהנץ החמה ועד השעות הקטנות של הלילה, הקדיש מרן שעות ארוכות ומתישות לצורך הציבור. אלפי אנשים צבאו על דלתו. שבורי לב, חולים, נזקקים, וסתם עמך בית ישראל שחיפשו מילה של ברכה. מרן, שהזמן היה עבורו יקר מזהב אופיר, ויתר על הדבר שהכי יקר שרצה בעולם - על לימודו - כדי להקשיב, לייעץ ולברך. זוהי התרומה הגדולה ביותר שאדם יכול לתת: הוא לא נתן "מה שיש לו", הוא נתן "את מי שהוא". הוא תרם את חייו, פשוטו כמשמעו, למען עם ישראל.

שטרות של ברכה: הסיפור המיוחד

בשנים שבהן זכיתי להסתופף בצילו ולזכות לקרבתו, הרשיתי לעצמי לבקש ממנו כל אשר על ליבי. יום אחד, כשהצטברו לי חובות מעיקים שהדירו שינה מעיניי, פניתי

למרן. להפתעתי, רבינו לא רק בירך, אלא אמר לי בפירוש שהוא רוצה לעזור לי באופן מעשי. "במה אוכל לעזור לך?" שאל בענוותנותו.

הרגשתי שזהו עת רצון נדיר. אזרתי אומץ והצגתי בפניו רעיון שעלה בדעתי: "רבינו", אמרתי, "העשירים בחו"ל מעריכים מאוד את ברכתך. אם רבינו יוכל לכתוב ברכה אישית על שטרות כסף, לצד מכתב אישי על קלף, זה יוכל לסייע לי מאוד לגייס את הסכום הנדרש".

היה זה מחזה יוצא דופן. מרן, שכל עולמו היה דפי תורתיו הקדושה, חייך בטוב לב ואמר: "אעשה זאת בשבילך". וכך, לראשונה בחייו, ישב שר התורה וכתב בכתב ידו על מספר שטרות של מאה דולר מילות ברכה, חתם את שמו והוסיף את שמות התורמים, לצד ברכות מפורטות על קלף.

באותם רגעים הבנתי שוב שלא היה לנו מושג בגדלותו. והיכולת שלו "לרדת" לצרכי הקטן שבקטנים. הוא היה מוכן לחרוג ממנהגו, לעשות פעולה שכל כך רחוקה מעולמו הרוחני, רק כדי לסייע ליהודי.

כשאנו תורמים לבתי מקדש מעט, או למוסדות תורה, אנו יוצרים כלים להשראת השכינה. מרן זצ"ל לימד אותנו שהמשכן האמיתי נבנה מתוך הקרבה אישית. התרומה שלו לא הייתה רק במילים, אלא בנתינה הטוטאלית של היקר לו מכל.

בפרשת תרומה אנו למדים מ'אֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבֹו תִקְחוּ אֶת תְּרוּמַתִּי הַלֵּב שֶׁל מֶרֶן הָיָה רָחֵב כְּאוֹלָם, והתרומה שלו ממשיכה להשפיע בלבבות של כולנו גם היום. יהי רצון שנלמד ממנו מעט מהמעט, מהי נתינה אמיתית, ונזכה שזכותו תעמוד לנו ולכל ישראל.

**והיה מן הראוי לבנות את המשכן
רק מזהב**

אֲשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵתֶם זֶהב וְכֶסֶף וְנִחֲשֶׁת (ב"ה ג')

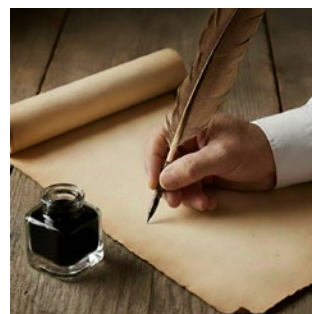

מִרְיָן הָגֵר"מ פִּינְשֵׁטִין זְצוּק"ל:
הֵנָּה מְצִינֵנו כָּאֵן שֶׁהָיָה י"ג מִיָּמִים שֶׁל
תְּרוּמוֹת שֶׁהוּצָרְכוּ לְמִלְאֶכֶת הַמִּשְׁכָּן,
וְכֵן מְצִינֵנו אֲצֵל קֶרְבָּנוֹת שֶׁהָיָו בָּאִים
מִכֶּמֶה מִיָּמִים, כְּמוֹ בִּקְרָא וְצֵאן וְעוֹף,
יֵשׁ מֵהֶם יִקְרִים שְׁעוֹלִים מִמּוֹן
רַב, וְיֵשׁ מֵהֶם שְׂאִינִם שְׁווִים אֵלָּא
פְּרוֹטוֹת בְּלִבָּד. וְהֵנָּה אֲנוּ מוֹצֵאִים

בשני המקומות - הן לגבי הקרבנות והן במלאכת המשכן שיש ענין להביא דוקא מן הפחות והזול, כדחזינן שהעניינים הביאו רק ב' תורים והיה זה נחשב מעלה, וכן לגבי מלאכת המשכן אע"ג שיש מצוה של "זה קלי ואנוהו" והיה מן הראוי לבנות את המשכן רק מזהב, מ"מ לא היו רשאים להשתמש רק בזהב, אלא היה ענין להשתמש גם בכסף ונחושת.

ומכאן אנו למדים שכמו לגבי חפצים, כך לגבי אנשים, שאדם שהוא פחות ערך אין זה מעיד על איזה חסרון שיש בו, אלא יש תפקיד מיוחד ועת לכל חפץ, ואין לך אדם שאין לו שעה, ולא שייך להחליפו בדבר אחר חשוב ככל שיהיה. (קול רם)

היה אומר לכבוד ה'
כשטבל העט בדיו

וַיֵּשְׁבוּ לֵי מִקְדָּשׁ וַיִּשְׁכְּנֵנִי בְּתוֹכָם
(ב"ה ח')

האור החיים הקדוש (להלן ל"ט
מ"ב) כתב שהיו אומרים בשעת
מעשה לשם מצות ה'.

המשנה ברורה (סי' ר"נ סק"ב) כתב שטוב שיאמר על כל דבר שקונה, זהו לכבוד שבת, כי הדיבור הוא פועל הרבה בקדושה. הגאון רבי אלחנן וסרמן זצוק"ל אמר בהספד אשר נשא על רבו החפץ חיים, שרבו הקדוש ידע לכוין כל מעשיו לשם שמים, ושאפילו כשהיה צריך לחתום על קבלת משלוחי כספים שע"י הדואר, היה אומר לכבוד ה' כשטבל העט בדיו.

**ור' אשר ננער מיד וצעק,
לא עושים תנאים עם הקב"ה**

זָהָב וְכֶסֶף וְנִחְלִישֵׁת (ב"ה ג')

הגר"מ שטרנבוך שליט"א:
 רבותינו בעלי התוספות מפרשים
 שיש ג' סוגי צדקות, יש הנותן
 כשהוא בריא, ואז נחשב לו כזהב
 (זהב ר"ת זה הנותן בריא), יש הנותן
 כשהוא חולה ונחשב לו ככסף (כסף
 ר"ת כשיש סכנת פחד), והנותן לאחר
 מיתה נחשב לו כנחשת (נחשת ר"ת
 נדבת חולה שאמר תנו), ואשרי
 הנותן כשהוא בריא ושלם, שאז
 שכרו רב מאד, שנתינתו היא ללא
 שום תנאים עם הקב"ה.

וסיפר לי הרב גדליה שווארץ זצ"ל מאמריקה, שבא לחזו"א וסיפר לו שהוא רגיל לבקר בלונדון, ושאל אותו החזו"א אם הכיר את אדוני אבי רבי אשר זצ"ל בלונדון, והשיב ר' גדליה שהיה מאד מקורב אצלו, והיה אאמו"ר משלשל לו צדקה בכיסו באופן שלא ירגיש שהוא הנותן, והחזו"א ביקש ממנו שיספר לו עוד משהו עליו, וסיפר שבעת חוליו של ר' אשר ביקש שיתנו סכום כסף לצדקה, ושמע איך מקורביו אומרים שמתנדבים סכום חשוב מאד 'אם הקב"ה יעזור ויבריא מחליו', ור' אשר ננער מיד וצעק, לא עושים תנאים עם הקב"ה שכולו טוב, תתנו בלי שום תנאים דוקא. החזו"א בשומעו זאת אמר, איני צריך לשמוע יותר. (חכמה ודעת)

מעולם לא בא אלי מי שהתחרט על לימוד

וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה (כה ב)

במדרש רבה כתוב: ויקחו לי תרומה הה"ד "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו", אל תעזבו את המקח שנתתי לכם, יש לך אדם שלוקח מקח - יש בו זהב אין בו כסף, יש בו כסף אין בו זהב, אבל המקח שנתתי לכם יש בו כסף שנאמר (תהלים י"ב) "אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף", יש בו זהב שנאמר (שם י"ט) "הנחמדים מזהב ומפז רב". יש אדם לוקח שדות אבל לא כרמים, כרמים ולא שדות, אבל המקח הזה יש בו שדות ויש בו כרמים שנאמר וכו'.

הגר"מ פיינשטיין אמר פעם 'אנשים באים אלי הרבה שמתחרטים בנוגע למסחר, עזיבת מקום וכדומה, אך מעולם לא בא אלי מי שהתחרט על לימוד עוד סדר משניות או שאר דבר לימוד'. (דרכי משה)

"אין שום עצה להנצל מידי צרות המתחדשות יום ויום, מאוד יש להתחזק במידת החסד כדי שע"י זה יתעורר מידת החסד העליונה"

(אהבת חסד ח"ב הגהה לפרק ה')

**לומדים
במשך
40 יום**

או:

בספר:

הלומדים
ב-2 הספרים
יכנסו פעמיים
להגרלה!

ונכנסים בעז"ה להגרלות ענק!

פרס
שלישי
דירת
אירוח
לשבת
בצפת /
ביסודות

פרס
שני
500 ש"ח
במזומן
(4 זוכים)

פרס
ראשון
3,000 ש"ח
במזומן
(זוכה 1)

בנוסף, כל הלומדים יוכלו להכניס שם לברכה לפי בקשתם
למנן פוסק הדור הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א
ורשכבה"ג מנן רה"י הגאון רבי דב לנדו שליט"א
ומנן הגאון רבי משה צדקה שליט"א
הגרי"ח סופר שליט"א, הגרמ"מ פוקס שליט"א והגר"ב פינקל שליט"א

073-345-30-85

להרשמה והעברת
שמות לברכה

נא לתלות במקום בולט עד י' אדר

גם אני רוצה להצטרף אליכם הצנקה כהבחת הח"ח:

"ועל ידי זה היה מתמלא כל העולם במידת החסד וממילא היו מתבטלים כל התלאות וכל הצרות מהעולם" (אהבת חסד ח"ב י"ד)

אבל יש לי כמה שאלות-

האם ניתן להצטרף את היום?

גם אם החסרתם יום או יומיים בשבוע-ניתן להשלים.

אני מצרפת?

אחרי שהתחלת ללמוד מתקשרים ונרשמים בקו הטלפון המיוחד:

073-345-30-85

איפה נמצאים את השמות להצטרף?

בטל' הנ"ל שלוחה 3.

כמה שעות אקבל לימוד?

2 שעות על כל מסלול לימוד.
- אם משכנעים עוד אדם ללמוד, אפשר לרשום עוד 2 שעות
- כל מי שילמד 50 יום ומעלה יוכל לצרף עוד שעות לברכה

מתי יתקיימו מלמדי החר"ח?

אי"ה ביום המיוחד שנטל עשר עטרות - ראש חודש ניסן הבעל"ט

מתי מתחילים?

מתחילים היום! דברים טובים לא דוחים... (אפשר גם להתחיל בכל תאריך עד י' אדר)

מה לומדים?

אפשרותא: בספר "אהבת חסד".
לומדים את ההקדמה והפתיחה ומדלגים אח"כ לחלק השני בספר ענייני גמילות חסדים.

אפשרות ב': בספר "חפץ חיים-שמירת הלשון".

או בחלק 'חפץ חיים'-ההלכות או בחלק 'שמירת הלשון'-המוסר.

(אפשר ללמוד בחלק מהימים ב'חפץ חיים' ובחלקם ב'שמירת הלשון')

אפשרות ג': ללמוד ב-2 הספרים ולהיכנס להגרלה פעמיים!

באיזה תאריך לומדים?

מתחילים בתחילת הספר. אם יש לכם כבר קביעות בספר - תמשיכו איפה שאתם אווזים.

כמה זמן לומדים?

לומדים כל יום קטע לפי הסדר של ה"חלוקה היומית" בספר.

ההגרלה הגדולה תתקיים בעז"ה בי' ניסן פ"ו

ביכולתכם לזכות בעוד רכבות זכויות אם תשכנעו עוד יהודים להצטרף למבצע הגדול, ותזכו לשפע של ברכות: זיווגים ורפואות, ילדים ופרנסות, נחת ושמחות וכל הישועות.

03-6171132

ניתן לשמוע שיעורים בח"ח ואהב"ח ובנושאי בין אדם לחברו, בעברית ובאידיש

להיות להם כבוד בכל שנה ולתת להם ברכת 'מי שבירך'

מאוצרותיו של הרב חנניה צ'ולק שליט"א

מאת כ"א איש אשר ידבנו
לבו (כה)

ה'בית הלוי' כתב דפר'
תרומה באה אחרי פר'
משפטים, דבתחילה קודם
שיעשה האדם צדקה בממונו
- צריך לראות שלא יהיה
בממונו חשש גזל, דאל"כ -
אין הצדקה מועלת לו כלל,

וכמו דלולב הגזול פסול משום מצוה הבאה בעבירה, וזהו שאמר
הפסוק (ישעיהו נ"ט) 'והוסג אחור משפט וצדקה מרחוק תעמוד',
דאחר שהוסג המשפט ע"כ גם הצדקה שעושין עומדת מרחוק ואינה
מועלת להם כלל, וזהו שאמר הכתוב (שם נ"ו) 'שמרו משפט ועשו
צדקה כי קרובה ישועתי לבוא'. וע"כ אמר להם תחילה משפטים
ואח"כ ציוונו על נדבת המשכן. ובמהרש"א (כתובות ס"ז). כתב:
רבים בדור הזה מקבצין עושר שלא באמונה ובחילול ה' כגזלת
עובד כוכבים ואח"כ מתנדבים מאותו ממון להיות להם כבוד בכל
שנה ולתת להם ברכת 'מי שבירך' להיות להם שם ותפארת, ואין
זה אלא מצוה הבאה בעבירה ואין לעושר הזה קיום.

וב'שפע חיים' לדברי יציב' ז"ע (על ר"ה עמ' ר"ג) מביא סיפור
נפלא על אשה צדקנית שהייתה מפזרת כל אשר לה לצרכי עניים,
וכששאל אותה בעלה: הרי כל מה שקנתה אשה - קנה בעלה
(כדאיתא בגיטין ע"ז). ואין מחלקת מנכסיו לצדקה, הרי קימ"ל
שאשה אסור לה לחלק צדקה רק מתנה מועטת. והשיבה תשובה
נפלאה: דאיתא בגמ' (כתובות נ"א) שהבעל חייב ברפואת אשתו,
וכשהיא רואה בצרת אדם מישראל ואין בידה להושיעו, היא נחלית
מרוב צער וכאב, ונמצא שחלוקת הצדקה אצלה היא בגדר רפואה,
וקימ"ל שהבעל חייב ברפואת אשתו (מעדני אשר).

והב"ר התיב בתוך הקרשים (כ"ו)

הברית התיכון במשכן היה מהאילן שנטע אברהם אבינו בבאר
שבע, וכשעברו בני"א את הים חתכו אותו המלאכים והשליכוהו לים
והוא צף על פני המים. ממנו עשו בני"א את בריח התיכון באורך 70
אמה. כשהקימו את המשכן היה הקרש מתגלגל כנחש בתוך קרשי
המשכן, וכשפרקוהו התיישר כמקל (תרגום יוב"ע שמות כ" כ"ח).

(מתוך גיליונו של הרב צולק תשפ"ה)

מדוע השולחן אסור שיהיה פנוי מלחם התמיד אפילו רגע אחד

פנינים מהגה"ח רבי מנשה ישראל רייזמאן שליט"א

ונתת על השלחן לחם פנים
לפני תמיד (כה, ט)

המנורה אינה צריכה
לדלוק תמיד, על המזבח
אין תמיד קרבנות, אך
השולחן אסור שיהיה פנוי
מלחם התמיד אפילו רגע
אחד. תיכף כשמסלקים את
הלחם הקודם כבר מניחים
את הלחם החדש.

ויש להבין, מה סיבת ההקפדה המיוחדת שיש בשולחן יותר
משאר כלי הקודש?

כתב רבי שלמה קלוגר זצ"ל ב"חכמת התורה": עיקר הסיבה
שאדם מבטל עצמו מלימוד תורה הוא מחמת צורך הפרנסה. האדם
טועה לחשוב שאם לא ירבה בהשתדלות - לא יוכל להתקיים.
וכך הוא רודף כל חייו אחר הפרנסה, ומשאיר לקב"ה זמן מועט
מאד - לתורה ולתפילה.

והאמת היא שהפרנסה אינה תלויה באדם כלל אלא היא בידי
שמים. ואמנם לאחר שחטא האדם נתקלל "בזיעת אפר תאכל
לחם" (בראשית ג, יט) והוטל על האדם לנקוט בדרכי השתדלות
עבור פרנסתו, אך אין זה אלא כתשלום מס, 'מס השתדלות'. ודרך
העולם, שכשאדם נאלץ לשלם מס, הוא משלם רק את המינימום
ההכרחי, כדי לצאת ידי חובה, אך לא מצינו שאדם יחדר כל כך
בתשלום המס...

לפיכך העמידו שולחן במשכן ה', שהוא שורש המשכת הפרנסה
לעולם, וציוותה התורה: "ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד",
שלא יהיה פנוי מלחם התמיד אפילו לרגע אחד, להורות לנו
שהקב"ה מסדר את פרנסת האדם עשרים וארבע שעות ביממה,
בלי שום הפסק, אפילו לרגע אחד!

אל יטעה אדם לחשוב שהקב"ה דואג לפרנסת האדם מתקופה
לתקופה, ובין התקופות צריך האדם לדאוג לעצמו... לא כן הדבר!
לחם הפנים היה מונח על השלחן תמיד ממש, ללמדך שהלחם
שעל שלחן הוא לפני ה' תמיד; עוד לפני שעיכלת את ארוחת
הבוקר, כבר הכין לך הקב"ה ארוחת צהרים וארוחת ערב.

(מתוך 'נאה דורש' בהוצאת 'פה נוף')

מהלשון משמע שפרשה זו נאמרה לאנשים ולא לנשים

הרב שלמה קולדצקי שליט"א עם פניני הפרשה

מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ (כה)

מהלשון של כל איש משמע שפרשה זו נאמרה לאנשים ולא לנשים. דאילו זה היה מתייחס גם לנשים היה צריך לכתוב מאת אשר ידבנו ליבו, בלי להוסיף 'כל איש'.

וקשה ע"ז שבויקהל ישנה

משמעות שונה כדכתיב שם (לה כב) ויבואו האנשים על הנשים וגו' משמע שהנשים היו התורמות העיקריות למלאכת המשכן וכמבואר ברמב"ן שם ועוד. ועוד בתרומת תכשיטי הנשים כתוב כל נדיב לב הביאו חח ונזם וטבעת וכו', וקשה למה כתב בלשון זכר הל"ל בלשון נקבה כי הנשים תרמו את תכשיטיהן. ואין לומר שהנשים הוצרכו לאישור של הבעלים כי כל מה שמעשה ידיהן שייך לבעל הוא תחת מזונותיהם, ובמדבר לא היה מזונות מהבעל כי היה מן?

וי"ל, ע"פ נדרים עז, שמבואר שם שיש הבדל בין נדר איש לנדר אשה, דנדר איש כאשר האיש נודר שיתן מכספו להקדש, מיד מתחייב והגזברים יכולים לכפותו, ולתפוס ממונו לקיום נדרו, אבל באשה זה לא כך שמא בעלה יפר לה הנדר ונמצא נדרה בטל. וא"כ תחילת פרשתנו מדברת על נדר שע"ז יש דין של תקחו את תרומתי וזה יכול להיות רק באיש, אבל לא באשה כי אשה שנודרת לא לוקחים את תרומתה עד שהבעל יקיים את הנדר, ולכך כתב בלשון זכר. לעומת זאת בויקהל ששם מדובר על הבאת הנדבות כבר למשכן, שם הנשים כבר נטלו חלק נאה יותר מהגברים, ומאחר שנדבתן של הנשים חלה מכוח הבעלים נכתב כאן כל נדיב לב הביאו חח ונזם, כי גם נדבתן הגיעה מכוח הבעל שאישר את ההתחייבות.

(מתוך גליונו פרשת תרומה תשפ"ה)

זקוקים לכסף גדול כדי ליישב אומה שלימה במקום חדש

מבט על הפרשה מהגאון רבי אביגדור מילר זצ"ל

כולנו יודעים שכאשר יצאו בני ישראל ממצרים, הם יצאו ברכוש גדול - כולם התעשרו, שכן "וַיִּנְצְלוּ אֶת מִצְרַיִם" - הם לקחו כל כך הרבה ממצרים, עד שכביכול רוקנו אותה כליל. ומה היתה תכלית כל העושר הזה? אני מניח שבני ישראל סברו שהם עומדים לקחת איתם

לארץ כנען. הלא זו היתה התוכנית המקורית, להיכנס ישירות אל הארץ שהובטחה להם. הם ידעו שיהיה עליהם לבנות בתים ועיירות, לזרוע שדות ולנטוע פרדסים.

כידוע, זקוקים לכסף גדול כדי ליישב אומה שלמה במקום חדש. נמצא שהרכוש הזה עשוי היה להביא תועלת מרובה לאומה שאמורה להיכנס לארץ כנען. אך מה אירע בפועל? בפרשת השבוע אנו רואים שהשימוש הראשון שעשו ישראל בעושר לו זכו זה עתה לא היה עבור מטרותיהם האישיות, אלא עבור בניית משכן לה'.

הצינוי "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְתוֹכָם" ניתן, ותיכף ומיד נענו בני ישראל לקריאה, והחלו למסור את רכושם עבור בניית משכן לה'. הם הביאו הכל - "זָהָב וְכֶסֶף וְנִחְשֶׁת וְתַכְלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים". הם הביאו גם מיני עצים יקרים, שמנים וסממנים, וכן אבני חן גדולות ומרהיבות. והתרומה היתה "מֵאֵת כָּל אִישׁ" - האומה כולה נרתמה לכך, כולם השתמשו בעושר שצברו - עבור בניית המשכן האומה כולה התעוררה, כאיש אחד בלב אחד, לרוקן את האהלים ולהביא את התרומה אל משה רבינו; בני אותו הדור, דור דעה. הבינו - יותר מכל דור אחר - שתכליתו של העושר והרכוש, של כל קנין בעולם הזה, היא בשביל עבודת ה'. וזאת בניגוד למה שמקובל לחשוב, שהממון נוער בעיקר עבור ההנאות שלנו, אלא שאנחנו מוכנים גם לתרום למטרה החשובה של עבודת ה', ולחלוק עמו את הרכוש שלנו.

לא - המבט הזה הוא הפך מהאמת! בני ישראל רוקנו את אהליהם מהעושר שזה עתה קיבלו, ותרמו אותו למשכן, ובכך יישמו הלכה למעשה את הערך הגדול הזה, שהמטרה העיקרית, המטרה היחידה, של המתנות שהשי"ת נותן לאדם בעולם הזה היא - עבודת ה'.

(מתוך 'תורת אביגדור' תרומה תשפ"ה)

יתפרקו לו הידיים והרגליים

סיפר הרה"ג ר' רונן קונץ שליט"א: פעם אחת נסעתי ברכב של הישיבה לבית החולים לניאדו בנתניה, והחניתי את הרכב ברחוב הסמוך. כאשר חזרתי גיליתי שהרכב נעלם, או במילים מדויקות יותר: נגנב. ניגשתי להגיש תלונה, וחזרתי לזכרון יעקב כשאני נבוך ומדוכדך. "זמן קצר לאחר שהגעתי למשרד הישיבה, אני מקבל טלפון, כשמעבר לקו אני נדהם לשמוע בעברית קלוקלת: 'הרכב שלך פה אצלי בטול-כרם, יש לך שעתיים להעביר \$5,000 למקום פלוני. אם לא תעביר את הכסף בזמן, הרכב שלך יפורק לגורמים'. ניגשתי אל רבי שלום מאיר יונגרמן זצ"ל, ושאלתי מה עושים, התשובה הפתיעה אותי מאוד. 'תתקשר מיד לערבי הזה, ותגיד לו שעד סוף היום יניח את הרכב בדיוק במקום ממנו הוא גנב אותו, ואם לא, הוא ומשפחתו ימותו תוך זמן קצר! תגיד לו שהרכב שייך לישיבה קדושה, ואם הוא יעז לפרק את הרכב, יתפרקו לו הידיים והרגליים'". "היה לי ממש קשה לקיים את הוראתו של הרב, פחדתי לאיים בצורה בוטה כל כך על ערבי פרא אדם. אבל חזקה עלי מצוותו של הרב, וטלפנתי לאותו מספר ממנו התקשר הערבי, ומסרתי לו ברעד כששיניי נוקשות זו לזו את דברי הרב כלשונן. הערבי כצפוי לא התרגש יותר מידי. הוא פרץ בצחוק מתגלגל, ואמר שנשאר לי פחות משעה להפקיד את הכסף..."

אבל מתברר שרצון יראי יעשה, וכוחו של אותו זקן הגיע עד למגרשיה המאובקים של טול-כרם. "באותו לילה, אני מקבל שוב טלפון מהערבי. אבל הפעם היה התור שלי לחייך... 'שמתי את האוטו בנתניה, בדיוק שם באותו רחוב, לך תיקח משם את האוטו ותראה שהכל בסדר'. יצאתי מיד לנתניה ומצאתי את הרכב חונה שם בשלווה, שלם ומוגן, כשאף לא אחד מהפריטים הרבים שהיו בתוכו חסרים או ניזוקים."

(מוסף שבת קודש, שמות תשפג)

לא יכולתי להתאפק, וקרבתי בלאט לראות מה הוא לומד

ועשיתי עליו זר זהב סביב (כה)

שלושה ימים הן, של מזבח ושל ארון ושל שולחן... של ארון עדיין מונח הוא, כל הרוצה ליקח - יבוא ויקח (יומא עב)

סוגיא, בכל שאלה ובכל תשובה, עד שכולם נלאו ממנו. רק אני ריחמתי עליו, והשבתי לשאלותיו. סבל טרחתו היה ללא נשוא, משום שכאשר הבינוהו שורה אחת היה מבקש להבינו את השורה הבאה, ולא הניח לי ללמוד. פקעה סבלנותי, ובקשתי שיניחני לנפשי. הלך ממני בפחי נפש, וכליותי ייסרוני. הבטתי לראות מה יעשה ואל מי ייגש. מסתבר שכולם כבר דחוהו לפני. ראיתיו יושב בפינת בית המדרש, כפוף על ספר אחד. לא יכולתי להתאפק, וקרבתי בלאט לראות מה הוא לומד. ראיתיו רוכן על הסידור הפתוח בברכת "אהבה רבה", ושמעתי מתייפח בבקשת "ותן בלבנו להבין". הבנתי שמבקש הוא רחמים שלא יצטרך עוד לבריות, וה' יפקח עיניו במאור תורתו. נכמרו עליו רחמי והושבתי לצדי, שישאל ככל חפצו. וסיים אותו זקן: "וזה הוא אותו רב גאון שפוסק הלכות - איפה הוא ואיפה אני..."

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - ומתוך האור בחוצתא "פה נוח")

בספר "לולי תורתך" מובאת עובדה מאלפת שסיפר מרן הרב שך זצ"ל, מה המשמעות של "כל הרוצה ליקח - יבוא ויקח", איך בא לידי ביטוי הרצון הזה. וכך היה מעשה:

בצעירותי - כך אמר - שוחח עמי זקן אחד אודות אחד מגדולי הרבנים בדור, פוסק נודע לתהילה, ואמר:

יחדיו למדנו בצעירותנו בישיבתו של הגאון רבי הירש שלעז זצ"ל בעיר קראסון שבפלך קיוב. ושם עמנו נער אחד שנפשו חשקה בתורה, אבל מוחו אטום היה ותפיסתו איטית להחריד, והיה מייגע את כל בני הישיבה ומבקש שיבינוהו פשט בכל

עם נוצה של מי עשו את המשכן?

חידות שינון הפרשה ע"פ סדר הא - ב.
מיועד גם לילדים:

- א. היכן היו מונחות לוחות הברית? ארון.
- ב. מקל נקרא? בד.
- ג. עושים עם זה קידוש ויש אותו במנורה?
גביע.
- ד. למה עשו את הסירות ל ? דשן.
- ה. על מה נתנו את לחם הפנים על?
השולחן.
- ו. המשך: ועשו לי מקדש? ושכנתי בתוכם.
- ז. עם מה מצפים את הארון? זהב.
- ח. רוחב החצר? חמישים אמה.
- ט. איזה זהב השתמשו במשכן וכליו?
טהור.
- י. מה הוא צבע תכלת? ירוק.
- כ. כיסוי של הארון? כפורת. ל. למה צריך
שמן?
- ל מאור.
- מ. אורך החצר? מאה אמה.
- נ. מאיזה חומר הקרסים היו עשויים?
נחשת.
- ס. איך קוראים למה שעודף? סרח העודף.
- ע. עם נוצה של מי עשו את המשכן? עיזים.
- פ. איך היו נראים הכרובים? פורשי כנפים
מלמעלה.
- צ. איך נקרא צידי המזבח? צלעות.
- ק. מה היו שלושה מכל צד במנורה? קנים.
- ר. ממה עשוי המכבר? רשת נחשת.
- ש. איזה סוג עץ נעשה הארון? שיטים.
- ת. חיה שבאה רק למשכן - תחשים.

(מתוך עלונו של הרב שלמה קולדצקי תרומה תשפ"ה)

שאל הקבצן: מה כתוב על השלט שלי?

קבצן ישב בתחנת הרכבת יום אחרי יום;
כפוף, לבוש קרעים, לצדו צלחת נחושת
בעבור מתת-ידם של העוברים ושבים,
ובידו - שלט. על השלט נכתבו שתי מילים:
"אני עיוור".

מאות אנשים עברו לידו בכל יום. רק
מעטים מהם שמו לב לקבצן העיוור. רק
מעטים מתוך המעטים הללו הטילו מטבע
לצלחת שלו.

יום אחד עצר מישוהו ליד הקבצן. "אדוני",
הוא שאל, "האם אני יכול להוסיף שתי מילים
לשלט שלך?" הקבצן הסכים, בלי להקדיש
מחשבה רבה מדי לבקשה המוזרה הזו.

אבל - מהרגע בו הוסיף האיש את שתי
המילים לשלט והלך לדרכו, חל מפנה דרמטי!
מטבעות צלצלו שוב ושוב בצלחת
הנחושת שלו. עכשיו כבר היה הקבצן העיוור
סקרן מאוד: מה הן שתי המילים, שתי מילים
בלבד, שחוללו את השינוי הלא מובן הזה?
כששוב עצר מישוהו לידו, לא התאפק
הקבצן ושאל אותו: "הי, בן אדם, מה כתוב
על השלט שלי?" האיש הקריא: "כתוב עליו
כך: 'אביב עכשיו, ואני עיוור'".

שתי מילים. בעצם, לא.

אלו לא שתי המילים. זה העולם הענק של
הרגש שהן הקימו שם. אלו כל המשמעויות
הנלוות שמתקבלות מן הצירוף שלהן זו עם זו,
כי מילה היא קפסולה של רגשות ומחשבות,
תפיסות ודעות. וכשאנחנו בולעים את
הקפסולה הזו, משתחרר לתוכנו כל התוכן
שהיה בתוכה, ומשפיע על תהליכות חיינו.

(הרב ד"ר עוז מרטין מתוך הספר 'רגעים של כוח')

שלוש פעמים בהם כתב השו"ע "צריך ליזהר מאוד"

סיפר תלמידו של הגה"צ רבי שמעון
זייבלד זצ"ל, כי פעם שח בפניהם, כי בכל
שו"ע או"ח יש שלוש פעמים בהם כתב
השו"ע לשון "צריך ליזהר מאוד".

א. (בסימן מ"ז גבי ברכות התורה "ברכת
התורה צריך ליזהר בה מאוד"

ב. (בסימן קל"ב גבי קדושת ובא לציון
"צריך ליזהר בו מאד לאמרו בכונה"
ג. (בסימן תרע"א גבי נרות חנוכה "צריך
ליזהר מאוד בהדלקת נרות חנוכה.

והנה גבי חנוכה מובן הטעם, משום
פרסומי ניסא, אך לגבי ברכות התורה
וקדושת ובא לציון צריך להבין למה צריך
ליזהר בהם יותר משאר דברים.

והסביר, כיון שבשניהם מתפללים על
הצאצאים שילכו בדרך ד'. בברכות התורה
"ונהיה אנחנו וצאצאינו", ובקדושת ובא
לציון "למען לא ניגע לריק ולא נלד
לבהלה", [ובאמת גם לגבי נרות חנוכה
שייך ענין זה, כמו שאמרו חז"ל הזהיר
בנר הויין ליה בנים תלמידי חכמים],
וכאשר יש ענין הנוגע לכשרות וחשיבות
הבנים צריך ליזהר בו מאוד. [אולי אמר
כן בשם החזו"א].

כמה מתאימים הדברים למי שאמרם,
באשר כל תקוותו ומאווייו היו בבניו
וצאצאיו שישמרו דרך ד' ויעלו ויתעלו
בתורה ויראה, כמה תפלות שפך על זה,
וכמה השקיע בחינוכם ובגידולם.

סיפר פעם לבתו שהוא נהג ליתן לבניו
ענבים אדומים [הנקראים ענבי יין], וזאת
למטרה שירבה בהם הדעת עי"ז, וכמאמר
רבא (בהוריות דף יג:) חמרי וריחני פקחין.

הצדיקים הצעירים

המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

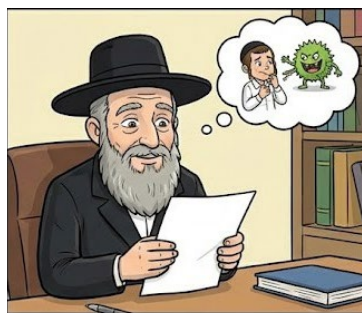
**האווירה שמחה, כולם במצב רוח אדרי של פורים, בדיחות באוויר,
והלשון הרע הזה יושב לי ממש על קצה הלשון, מדגדג לצאת...
ואז, בשניה האחרונה, אני נזכר**

חיים ויענקי מספרים על - זה ממש על קצה הלשון שלי

הרע הזה יושב לי ממש על קצה הלשון, מדגדג לצאת... ואז, בשניה האחרונה, אני נזכר. אני נזכר במה שקראתי ב'על הצדיקים' על חומרת האיסור של לשון הרע, על הנזק שזה עושה, על מילים שנאמרות בצחוק ועטופות במסכה של פורים אבל הן ליצנות ולשון הרע, ואני מנסה לבלוע את המילים. אבל זה מאוד מאוד קשה! אני מרגיש כאילו אני עומד להתפוצץ אם אני לא מדבר, אני מרגיש שאני חייב לשמע מה החברים מצחקקים ואני לא עומד בסקרנות...

איך באמת מתאפקים כשהכל כך בוער?"

אני באמת רוצה להיות 'שומר פיו ולשוננו', אבל אני

מרגיש שאני צריך עזרה.

אין באמת מתאפקים

כשהכל כך בוער?"

כשקיבלנו את ההודעה

של דודי, הרגשנו שזה

לא רק הסיפור שלו - זה

הסיפור של כולנו אז החלטנו להעביר את השאלה שלו

למנהל הת"ת שלנו, כדי שיתן לנו וגם לנו כח לשמור על

הלשון. הנה מה שהמנהל השיב לדודי:

"דודי היקר, הקושי שאתה מתאר הוא לא 'בעיה', הוא

הוכחה למדרגה המיוחדת שלך.

מי שלא אכפת לו, מדבר ללא מעצורים

העובדה שזה קשה לך, מוכיחה שאכפת לך, זה סימן

"שלום למערכת 'על הצדיקים', קוראים לי דודי,

ואני חייב להגיד לכם את

האמת - אני בבעיה מאז

שאתם מפרסמים את מדור

'הצדיקים הצעירים'!"

זו היתה הפתיחה להודעה ששלח אלינו דודי. כמובן

שהתקשרנו אליו לשמע מה בפיו...

"קורה לכם לפעמים שיש לכם איזה 'לשון הרע' מיוחד

שאתם רוצים לספר? איזו עקיצה מצחיקה על משהו?

איזה סיפור קצר שאם תספרו כולם יקיפו אתכם ויקשיבו

לכל מילה?

אז אצלי זה קורה דווקא עכשיו... האווירה שמחה,

כולם במצב רוח אדרי של פורים, בדיחות באוויר, והלשון

האווירה שמחה, בדיחות באוויר... והלשון הרע מדגדג לצאת.

שאתה נמצא בעליה רוחנית.

כולנו מכירים את ההרגשה הזאת - אני יודע שזה לשון הרע, אני זוכר את כל ההלכות, אבל היצר הזה... הסקרנות הזו... הדחף לדבר ולשמע הוא חזק כל כך... אז תזכור שבכל פעם שאתה בולע מילה, בכל פעם שאתה מתאפק, אתה מנצח את היצר הרע ונהיה בעצמך 'צדיק צעיר'!

כדי לעזור לדודי, המנהל נתן לנו כלל לעזרה ראשונה ברגעי דחף.

יהיו בשבוע הבא אבק שנשכח

'מבחן השבוע' - תשאל את עצמך 'האם בעוד שבוע מהיום הסיפור הזה עדיין יהיה דחוף לי?'. התשובה היא כמעט תמיד - לא.

הדברים שנראים עכשיו הכי מיחדים ובוערים, יהיו בשבוע הבא אבק שנשכח. אבל הנזק? הנזק שייגרם לחבר או לשם שלו, יישאר שם הרבה אחרי שאתה תשכח מה בכלל ספרת...

אז לסיום, דודי היקר, בפעם הבאה שתרגיש שלשון הרע עומד לך על קצה הלשון, תזכור שהמבט של הקב"ה מופנה אליך באהבה גדולה. הוא רואה את המאמץ הנסתר שלך, את הגבורה שרק אתה והוא יודעים עליה! הוא כל כך גאה בך על השתיקה שלך והופך לך את השתיקה הזאת ליהלום של ממש! בידידות ובהערכה רבה, המנהל.

גם לכם "דיגדג" לשון הרע על קצה הלשון והתגברתם?

הסיפור של דודי הוא הסיפור של כולנו, ואנחנו בטוחים שגם לכם היו רגעים שבהם בלעתם את המילים. התאפקתם ובחרתם לשתוק למרות שהיה לכם סיפור ממש "מיוחד"... אנחנו רוצים לשמע את סיפורי הגבורה שלכם! ספרו לנו

את סיפור ההתגברות האישי שלכם בשמירת הלשון: איך הצלחתם להתאפק? מה עזר לכם בשנירה האחרונה? ואיך הרגשתם אחרי שניצחתם את היצר?

השתיקה שלכם שווה זהב בעולמות העליונים, ואצלנו היא יכולה להיות שווה גם פרס...

השולחים ייכנסו להגרלה שלנו, לשובר לרכישת ספרים בסך 50 ש. ואולי הסיפור והעצות שלכם גם יתפרסם באחד הגיליונות הבאים.

מתקשרים עכשיו ל'על הצדיקים' אומרים את השם שלכם ואת מס' הטלפון. ומספרים את הספור שלכם מס' הטלפון שלנו הוא: 073-345-30-95

גם לכם 'דיגדג' לשון הרע והתגברתם? שתפו אותנו!

תשובות לגליון פרשת 'יתרו':

ה'חפץ חיים' כותב שבדבור לשון הרע נתן ח"ו לעבר על 17 לאוין

מי זוכה בפרסים?

בגליון פרשת 'יתרו' הבטחנו שובר קניה לספרים בשווי 50 ש"ח

הזוכה הוא:

אברהם משה קינד מביתר עילית

הזוכים מקבלים הודעה טלפונית

לתשומת לבכם: עקב רבוי הפניות ותשובות הקוראים.

כל משפחה נכנסת רק פעם אחת להגרלה. לכן, אם יש כמה בני משפחה המעוניינים להשיב, יש לעשות זאת בשיחה אחת בלבד.

לְסִיּוּמָא דְגַלְיֹנָא

עורך המדור: אלחנן נתן ליכטיג

מדרך העולם לברך בבקרו של יום ברכת שהכל על קפה

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א
- עומדות היו רגלינו בשערי חודש אדר

והנה עומדות היו רגלינו
בשערי חודש אדר, הוא החודש
אשר אמרו עליו חז"ל שצריך
להרבות בו בשמחה, ורבים
תמהים ושואלים היאך ניתן
להרבות בשמחה כאשר הנני
במצב קשה כזה לעת אשר
אפפוני צרות רבות ורעות רח"ל,
אכן, כאשר יודע האדם שעוד
מעט תחלוף הצרה, ויתגלה

עליו הטוב והחסד, כבר יוכל להיות בשמחה, וזו היא תורת העבודה
בחודש לחזק תוקף האמונה והבטחון שהכל יתהפך לטובה במהרה.
והרי השמחה צריכה להיות שמחה באמת, ולא רק תחת עול
כבד שהוא מחויב לשמוח בימים אלו כי אין שמחתו שמחה, וכמו
שמספרים בדרך הלצה, שפעם היה עני ואביון שהיה נאנח תמיד על
מצבו הדחוק ועל החובות הרבים התלויים בצווארו, פעם הוכיחו
צדיק אחד מדוע אינו בשמחה תמיד, והלא צריך האדם לעבוד אתה'
בשמחה, והיה כשמוע כן העני נאנח שוב כדרכו ואמר אוי, נתחייבתי
ב'עוד חוב' עכשיו... וכי לא די לי ב'חובות' שיש לי עד היום... פשיטא
שזו איננה שמחה מעומק הלב כראוי.

כי זה כלל גדול, מקור העצבות נובעת מחסרון האמונה, שאינו
מכיר בבירור שהקב"ה הוא מנהיג עולמו וכל מעשיו באמונה
ולטובה, ועל כן תמיד אינו שמח בחלקו ואינו מסתפק במה שיש
לו. לאידך, מקור השמחה הוא מבהירות האמונה באבינו שבשמים,
כדברי הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע בשם ה'חובות הלבבות' אין שמחה
בשמחת הבוטח בה'.

הנה מדרך העולם לברך מיד בבקרו של יום ברכת שהכל נהיה
בדברו על קאווע (קפה), ורמז יש בדבר, כי משקה זה נעשה ממים
רותחים וחלב קר, מסוכר מתוק וקפה שהוא מר בטבעו, להורות
לאדם מיד בתחילת יומו - איזה מקרה שיארע לך בחמימי או בקרירי,
מתוק או מר, 'שהכל נהיה בדברו' בדבר ה'.

(קטעים מלוקטים 'באר הפרשה' תרומה תשפה)

ובדרך היה הקיוסק של מר בוקסבוים, והבחורים היו מתחבאים

מרן הגאון רבי ברוך דב פוברסקי שיבלט"א
על אצילות דרכיו של אביו

לכל אדם יש נגיעות, אך אצל
אבא (מרן הגאון רבי דוד פוברסקי
זצוק"ל) מעודו לא היו לו נגיעות.
תמיד ידענו שכשיש בעיה בדבר
שנוגע לנו, נפסיד, כי אצל אבא לא
היה דבר שנוגע אליו, גם אם זה נגע
לבניו, כי מעודו לא היו לו אינטרסים
עצמיים בשום תחום, ותמיד היתה לו מידה שקולה.

פעם שאלתיו: לעתים בחיי של אדם יש לו ספיקות, ואינו
יודע מה לעשות כי הוא מתלבט האם היצה"ר אומר לעשות
זאת או היצר הטוב אומר לעשות כן. שאלתי, מהי העצה לכך?
איך יכריע? ואמר לי: אם יש לך ספק מה לעשות, תחשוב לאיזה
צד אתה נוטה קצת, ואז תעשה אחרת מכך, להיפך. כי הנטייה
שלך היא מחמת הנגיעה שמגיעה בדרך כלל מהיצה"ר. וזה היה
אבא כל ימיו, ללא נגיעות

אני נזכר, שכשהלך בבוקר מהבית לשיבה, ובדרך היה הקיוסק
של מר בוקסבוים, ובחורים היו הולכים לרכוש שם משהו
לעצמם. כשאבא היה עובר שם, הבחורים היו מתחבאים כדי
שלא יראה אותם. המוכר אמר להם מהיכרותו את אבא - אין
לכן מה להתחבא, הוא לא יסובב אפילו את הראש.

בפנימית צפון, לכל חדר ישנה מרפסת. פעם כשהלך בדרך
לישיבה, אירע שבחור שנטל ידיו שפך זאת למטה בשעת בוקר
מוקדמת, אך בדיוק באותו רגע אבא עבר שם ונשפכו עליו המים.
הוא אפילו לא הרים את הראש לראות מה קרה ומהיכן נשפכו
עליו המים. זו היתה דרכו, בחושבו, "מה יעזור לי להרים הראש,
מה יסייע לי הדבר". השליטה העצמית שלו היתה מוחלטת!

אני זוכר שלפני שנים רבות היה שלג בבני ברק, שזהו דבר שאינו
מצוי ורבים התפעלו מכך. גרנו אז ברח' ראב"ד וכשהגעתי הביתה
בשעה 11.00 בלילה, ראיתי את אבא יושב ולומד כהרגלו. אמרתי
לו - אבא יש שלג בחוץ, הוא אפילו לא סובב את ראשו לכך.

(מתוך 'בית הבד' תרומה תשפה)